

A KÖRNYEI VACKOR ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE
SZEMÉLYISÉG – ÉS KÉPESSÉGFEJLESZTŐ

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2020.

KÖRNYEI VACKOR ÓVODA ÉS
BÖLCSŐDE

2851 Környe, Alkotmány u. 5.

☎ 34/473-089

kornyevackor@gmail.com

„ A teljes személyiség neveléséért ELMÉT és SZÍVET kell bevonní, ”

(Daniel Goleman: Érzelmí intelligencia Magyar Könyvklub. 1998.)

Helyi Pedagógiai Programunk összhangban van az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával, a 2011.évi CXC törvény, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításával – a nemzeti köznevelésről törvénnyel és annak módosított szövegével, a gyermekvédelmi törvénnyel és a gyermekek jogairól szóló nemzetközi dekrétummal.

Programunk adaptációja Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelés programjának, mely kiegészül Karczevicz Józsefné – Major Anna – Miehle Anna: Hétköznapi varázslatok – Óvodai nevelés Freinet elemekkel művének egyes gondolataival.

Programunkban megtartottuk és továbbfejlesztettük a magyar óvodapedagógiában meglévő és éveken át kikristályosodott értékeket.

Programunk megfelel az óvodahasználók és a nevelőtestület igényeinek, elvárásainak. Az alapelvekben konszenzusra jutottunk, ezeken túlmenően mindenki az egyéniségének, tehetségének és lehetőségeinek megfelelően végezheti munkáját.

Tartalomjegyzék

I. Az óvoda jellemző adatai.....	5. oldal
1. Az intézmény.....	5. oldal
2. Jogszabályban meghatározott közfeladata.....	6. oldal
II. Helyzetkép.....	6. oldal
III. Gyermekkép.....	10. oldal
IV. Az óvoda nevelő-filozófiája.....	11. oldal
1. Gyermekközpontúság és személyiségfejlesztés.....	14. oldal
2. Tevékenységre épülő képességfejlesztés.....	14. oldal
3. Életmódszervezés.....	15. oldal
4. Nyitottság.....	15. oldal
5. Élet- és természetközelség.....	16. oldal
6. Módszertani eljárásaink.....	17. oldal
V. Az óvoda átfogó, globális nevelési terve.....	19. oldal
1. Óvodai nevelésünk célja.....	19. oldal
2. Alapfeladataink.....	20. oldal
2.1. Az egészséges életmód kialakítása.....	20. oldal
2.2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	23. oldal
2.3. Az értelmi nevelés, fejlesztés megvalósítása.....	27. oldal
2.4. Anyanyelvi nevelés.....	29. oldal
VI. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógusok feladatai.....	31. oldal
1. Játék.....	31. oldal
2. Munkajellegű tevékenységek.....	35. oldal
3. Tanulás.....	37. oldal
3.1. Verselés, mesélés.....	39. oldal
3.2. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....	41. oldal
3.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	44. oldal
3.4. Mozgás.....	46. oldal
3.5. A külső világ tevékeny megismerése.....	47. oldal
VII. Életszervezés.....	55. oldal
1. Az óvodai csoport kialakítása.....	55. oldal
2. A tevékenységek szervezeti és időkeretei.....	55. oldal
3. Napirend.....	56. oldal
4. Hetirend.....	57. oldal

5. A csoportszoba és az udvar felszereltsége.....	57. oldal
VIII. Óvodai ünnepek, megemlékezések, rendezvények.....	58. oldal
IX. Kapcsolatrendszer.....	60. oldal
X. Gyermekvédelem.....	64. oldal
XI. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei.....	66. oldal
XII. A program megvalósításának feltételei.....	69. oldal
1. Szervezeti és működési rend.....	69. oldal
2. Az óvoda személyi feltétele.....	69. oldal
3. Az óvoda tárgyi – dologi feltétele.....	70. oldal
4. Tervezés.....	71. oldal
5. Az ellenőrzés és értékelés rendszere.....	72. oldal

I. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

1. Az intézmény

Neve:	Környei Vackor Óvoda és Bölcsőde
Címe:	2851 Környe Alkotmány u. 5.
Alapítás éve:	2013
Alapítója:	Környe Községi Önkormányzata 2851 Környe Alkotmány u. 2.
Irányító szerve	Környe Község Önkormányzata
Irányító szerv székhelye:	2851 Környe Alkotmány u. 2.
Működési területe:	Környe Község közigazgatási területe
Felügyeleti szerve:	Környe Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
Alaptevékenységi szakágazat	
Óvodai nevelés:	851020
OM azonosító:	031788
Maximális gyermeklétszám:	192
Óvodai csoportok száma:	hét

2. Jogszabályban meghatározott közfeladata

- ***A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 5. § (1) bekezdés a) pontja szerint ellátott közfeladatunk és szakmai alaptervekenységünk az óvodai nevelés.***
  - A gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig óvó-védő, szociális, személyiségfejlesztő, felzárkóztató, nevelési feladatokat látunk el, mely során nevelésünk célrendszere: a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével változatos tevékenységeken keresztül.

- ***32/2012. (X. 8.) EMMI rendeletben meghatározott irányelvek alapján, a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése, amennyiben a Szakértői Bizottság, ezt javasolja.***
  - Enyhén értelmi fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek.
  - A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek.
  - Ép értelmű beszéd fogyatékos, enyhén hallássérült gyermekek.
  - Mozgásszervi fogyatékos gyermek.
  - Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek (BTMN).

II. HELYZETKÉP

Intézményünk közös igazgatású óvoda és bölcsőde. Az épületet 2013. november 3-án adták át a környei gyermekeknek. Hat óvodai és kettő bölcsődei csoporttal kezdett működni az intézmény. A helybeli gyermekeket, a közigazgatásilag hozzánk tartozó négy tanya gyermekeit, és eseteként a környező községek gyermekeit fogadja. A 2018-as tanév elején az intézményünk egy csoporttal bővült.

Csoportszobáink esztétikusak, jól felszereltek. A csoportszobák arculatát az óvodapedagógusok alakítják. Minden csoportban tükröződik a gyermekek szükséglete és az óvodapedagógusok egyénisége. Osztott és osztatlan csoportokat szervezünk, melyek választott módszereinkhez igazodnak. A minőségi nevelőmunka minden feltétele adott. Az óvodapedagógusok létszáma 16 fő. Emellett egy fél állású óvoda pszichológust is foglalkoztat az intézmény. Mindegyikük főiskolai szintű végzettséggel rendelkezik. Hét óvodapedagógus szakvizsgával rendelkező

(fejlesztő óvodapedagógusi, gyógytestnevelői, környezeti nevelői, közoktatás vezetői, óvodavezetők, mentori, minőségirányítási, drámapedagógusi szakirányú oklevelet szereztek). Az új pedagógiai minősítési rendszerben folyamatosan jelen vagyunk. Óvodapedagógusaink többsége minősített vagy minősítésük folyamatban van. Szakmai, módszertani képességeinket különböző akkreditált továbbképzéseken fejlesztjük folyamatosan.

Intézményünkben egy **Pedagógiai és egy Környezeti szakmai munkaközösség** működik, melynek munkájában minden óvónő aktívan részt vesz.

A Pedagógiai munkaközösség segít a bölcsőde és az óvoda munkájának összehangolásában helyi önképzések szervezésével, külső partner intézményekkel való kapcsolattartásban, módszertani elemek alkalmazásában, egymás munkájának megismerésében, pedagógiai továbbképzések szervezésében.

A Környezeti munkaközösség feladata a Zöld óvodai programok összefogása, szervezése, a Csákvári Vértes Naturaparkkal, a Budakeszi vadasparkkal, a Esztergomi Duna Múzeummal, a naszályi Százvölgy Természetvédelmi Egyesülettel való kapcsolattartás, programszervezés, továbbképzések, kirándulások szervezése.

A beszédhibák javítását a **Tatabányai Pedagógiai Szakszolgálat keretében logopédusok** végzik. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését megfelelő végzettségű szakemberek látják el megbízási szerződéssel. A részképességbeli lemaradásban szenvedő gyermekekkel fejlesztő pedagógusunk foglalkozik. Munkánkat óvodának pszichológusa is segíti. Csoportonként egy szakképzett dajka segíti a nevelőmunkát. Intézményi szinten kettő pedagógiai asszisztent is foglalkoztatunk.

Intézményünk részt vesz a pedagógusok előmeneteli rendszerének gyakornoki programjában. **Egy óvodapedagógusunk mentori képesítéssel** rendelkezik. Intézményünkben a pedagógus hallgató, illetve kezdő pedagógusok mentorállását folyamatosan ellátja. A gyakornokok mentorállását a gyakornoki szabályzat szerint végzi és dokumentálja. Fő feladata a folyamatos fejlődés segítése, a minősítő eljárásra való felkészítés, az intézményi beilleszkedés és végül az eredményes gyakornoki vizsga, a minősítés.

Az intézmény feladata a mentorálás támogatásában:

- dokumentáció kidolgozása a lebonyolítás követéséhez,
- mentor szakmai módszertani támogatása,

- mentorált tájékoztatása,
- célcsoportok tájékoztatása és kapcsolattartás.

A mentorálás célja:

- a gyakornok részére támogatást nyújt a munkahelyi beilleszkedéshez, a későbbi munkakör szakmai feladatainak ellátásához,
- legjobb tudásuk kiaknázása a munka során,
- jól működő stratégiai célok megvalósítása,
- a gyakornok képességeinek és érdeklődésének, az adottságainak, kompetenciáinak feltárása,
- egyéni kompetenciák fejlesztéséhez segítségnyújtása,
- utánpótlás nevelés,
- szervezeti kultúra és szervezeti szabályok elsajátíttatása.

Óvodánk gyermekközpontú, a gyermeki személyiség kibontakozásának és fejlesztésének színtere. Szeretetteljes, elfogadó, demokratikus légkörben, a gyermek egyéni szükségleteihez igazodva szabadság- és egyéb jogait tiszteletben tartó gondoskodást, nevelést valósítunk meg. A gyermek kiteljesítheti önmagát, mint egyén, és mint a közösség tagja.

Fontos számunkra a **környezettudatosságra** nevelés. Intézményünk 2014 óta a Magyar Madártani Egyesület Madárbarát Óvoda és az Országos Zöld Óvoda Hálózat tagja. A másodszori cím elnyerése 2017 decemberében realizálódott. Célunk az Örökös Zöld Óvoda cím elnyerése és megtartása.

A fenntartó a szükséges személyi és tárgyi feltételeket biztosítja, ezért felvállaljuk az átlagtól eltérő, sérült, különleges gondozást igénylő gyermekeket is. Ezek a speciális esetek egyben jó alapul szolgálnak a másság elfogadására, a tűrőképesség, a tolerancia fokozására.

A fejlesztés fő színtere a szabad játék, amely egyben az óvodáskorú gyermekek fő tevékenysége is. Az óvónők intelligenciája, szakmai képzettsége garancia a minőségi munkára. A továbbképzéseken szerzett tapasztalatokat beépítjük a szakmai munkába. Az óvoda minden dolgozója szeretettel közelít a gyermekek felé. Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája szükséges a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében. A nemzetiségekhez tartozó és a migráns gyermekeknek lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Szakmailag önálló intézményként elsősorban a gyermekek nevelését, a családi nevelés kiegészítését, erősítését vállaljuk fel. A szülőknek naprakész információt nyújtunk. A szülőkkel közösen nevelünk, számukra mindenben naprakész információt nyújtunk.

Együttműködésünk a szülőkkel, hogy a gyermekek fejlődését a lehetőségekhez képest a legjobban tudjuk segíteni. Bevonjuk őket az óvoda, a csoport életébe, számítunk ötleteikre. A családokkal közösen gazdagítjuk a gyermek tapasztalatait, élményeit, az óvoda feltételrendszerét. Intézményünkben kiválóan működik a Szülői Szervezet. Havi rendszerességgel történik egyeztetés, minden csoportból két SZM tag képviseli a szülőket, véleményezési és javaslattételi joguk van.

Az óvoda nyitva tartási ideje a szülők szükségleteihez igazodik, 5³⁰-tól 17 óráig tartunk nyitva.

Családi, társadalmi és természeti környezet

Községünkben a családok állapota, működése sokféle. Gyermekeink többsége a közvetlen családi környezetből kerülnek óvodába. Bölcsődei ellátásban részesülő gyermekeink folyamatosan kerülnek át az óvodába. Fontos, hogy nagy gondot fordítsunk a fokozatos befogadásra, amelyben a szülő, elsősorban az édesanya segítségére támaszkodunk.

Változott a világ, ennek következtében megváltozott a családi nevelés. A karrierépítés miatt kevesebb idő jut a családra. A gyerekek több toleranciát igényelnek.

A gyermekek egészségi állapota jó. A gyermek-szülő kapcsolat megfelelő. Néhány hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekünk van. Egyes gyermekeknél az óvoda óvó, védő, gondozó funkciója kerül előtérbe, másoknál az érzelmi és a szociális szükségletek kielégítésére fordítunk nagyobb gondot. A családi nevelés elfogadó, következetes, időnként kényeztetés tapasztalható. A legtöbb családban életkorához és egyéni képességeihez mért feladata is van már a gyermeknek.

A családtagok száma négy-öt fő. A szülők nagy részének iskolai végzettsége szakmunkás illetve középfokú végzettség. Sokan képezik magukat tovább valamilyen szinten. A családi jövedelmek az átlag körüliek, természetesen ettől mindkét irányban tapasztalható némi elmozdulás.

Az óvoda és a család kapcsolata jó. A szülők az óvoda fejlesztő munkáját elismerik, igénylik.

Településünk gazdasági és ipari környezete rohamosan fejlődik, a munkaerőhiány komoly gondokat okoz. Munkanélküliség évek óta nincs, de életszínvonalbeli, életmódbeli különbségek

tapasztalhatóak a családok között. **Programunkban ezért hangsúlyosabb az egészséges életmód és életszemlélet szokásainak kialakítása.**

Falunk az Által-ér vízgyűjtő területén, a Vértes hegyei között, szép természeti környezetben van. A természeti értékek megőrzése, illetve újraélesztése kiemelt feladat.

Községünk a 2000 éves múlttal rendelkező tavának helyreállításával részt vesz az Által-ér Programban. Óvodánkban a környezeti kultúra helyes szokásainak alapozásával és alakításával a természeti és az épített környezet szeretetére, védelmére nevelünk. Ezért programunk másik hangsúlyosabb része a helyes, **környezettudatos magatartás formálása.**

III. GYERMEKKÉP

Az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Gyermekeink legyenek kiegyensúlyozottak, boldogok. Forduljanak szeretettel és bizalommal társaikhoz és a felnőttekhez. Önként, örömmel vegyenek részt minden tevékenységben. Őrizzék meg természetes kíváncsiságukat, szeressék, óvják a környezetet. Bontakozzon ki kreativitásuk.

Tudjanak élni szabadságukkal, tanúsítsanak megfelelő önfegyelmet a különböző helyzetekben. Törekedjenek mások jogainak tiszteletben tartására. Váljanak autonóm személyiségekké. Tanulják meg, hogy önmagukért felelősek. A szabadság felelősségét, a döntés megannyi lehetőségét, a választás kihívásait játékaik során megtapasztalhatják.

Legyenek gondosak, rendszeretők, udvariasak, takarékosak. Ne legyenek örökké tevékenységkényszerben, mert nem lehet szorongva élni. Legyenek fogalmaik a gyermeki kötelességekről is.

A gyermekek számára biztosított jogok az emberi jogok különleges részterületét képezik. Minden gyermeknek joga van az élethez, szociális biztonsághoz, oktatáshoz, ahhoz, hogy szabad véleménynyilvánításhoz való jogát ne korlátozzák, és véleményét korára, egészségi állapotára és fejlettségi szintjére tekintettel figyelembe is vegyék. A gyermeket megilleti a pihenéshez és a szabadidő eltöltéséhez, a korának megfelelő játékhöz és szórakoztató tevékenységekhez való jog. A gyermeket szüleitől vagy más hozzátartozóitól csak saját érdekében, törvényben meghatározott esetekben és módon lehet elválasztani.

Fontos szempont az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés biztosításának elve. Ennek érdekében különös figyelmet kell fordítani a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos

nevelési igényű gyermekek helyzetére. Kiemelten fontos a diszkrimináció mentesség, szegregáció mentesség és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek oktatási és társadalmi integrációjának támogatása.

Az innovatív pedagógiai törekvésekkel csökkentjük a gyerekek meglévő hátrányait, elősegítjük sikerességüket.

A gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú és befogadó. Az óvodáskor szenzitív időszak a különbözőségek elfogadásában, az **inkluzív**, a játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkésszé válik. Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs; megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

IV. AZ ÓVODA NEVELŐ-FILOZÓFIÁJA

ÓVODAKÉP

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Hiszünk abban, hogy a 3-7 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak, kiemelkedően fontos az én tudat alakulása szempontjából. Programunk az óvodáskorra egyedülállóan jellemző fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyerek számára az egyenlő

hozzáférést. Tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését. Elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Az egyenlő hozzáférés értelmében minden gyermeknek joga van a minőségi oktatásra-nevelésre. Intézményünk teljes nyitva tartása alatt szakképzett óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. A mással nem helyettesíthető játék rovására nem adunk teret különféle fizetős szolgáltatásoknak, viszont a tehetséggondozást támogatjuk szakemberek által vezetett délutáni tevékenységekkel (néptánc, német nemzetiségi tánc, foci).

Meggyőződésünk, hogy a kisgyermekkorban a cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelmek és élmények hatnak a felnövekvő egyén cselekedeteire. Értékközpontú környezet kialakul, a szükségletek további cselekvésre készítik.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges neveltségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, társadalmi integrálását.

Esélyegyenlőségi célok megvalósítása:

- ☺ *esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok kiszűrése*
- ☺ *egyenlő hozzáférés biztosítása a minőségi oktatáshoz, neveléshez*
- ☺ *a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekek, hátrányos helyzetű (HH) gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, és előmozdítása a nevelési - oktatási folyamatokban (támogató lépések, szolgáltatások, fejlesztések, melyek csökkentik a meglévő hátrányokat, javítják az iskolai sikerességet)*
- ☺ *diszkrimináció mentesség, szegregáció mentesség az oktatási, társadalmi integráció támogatása*
- ☺ *a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeink prevenciós, korrekciós, kompenzációs tevékenységeinek biztosítása az esélyegyenlőségük megteremtése érdekében (gyógytestnevelés, fejlesztő foglalkozások, beszédfejlesztés, pszichológiai személyiség fejlesztő foglalkozások), dokumentálása az egyéni nyomon követési lapon és a csoportnaplóban.*

Értékeink

A személyiség fontos tulajdonságainak tartjuk:

- * autonómiát,
- * pozitív énképet,
- * érzelmi gazdagságot,
- * a kulturált magatartás szokásait,
- * az önfejlesztő magatartást,
- * a választás, döntés, a kreativitás képességét,
- * a társakkal való együttműködést,
- * a toleranciát,
- * az élet és a környezet tiszteletét, szeretetét és védelmét,
- * a művészetek iránti érzékenységet.

A közösség szempontjából fontos szokások, magatartásmódok:

- * a kommunikációs technikák elsajátítása
- * a kapcsolatkeresés igénye,
- * a kompromisszum-készség,
- * az önkifejezés és az együttműködés megvalósítása,
- * annak felismerése, hogy a beilleszkedés, az együttműködés rajtunk is múlik
- * a másság elfogadása

Fontosnak tartjuk az egészséges testi és lelki fejlődést, az egészséges életmód szokásainak alakítását, a szükségletek és a mozgásigény kielégítését, az egészség óvását, védelmét, az esetleges hátrányok korrekcióját, a környezettudatos magatartás megalapozását.

Tiszteletben tartjuk a gyermek egyéniségét, jogait, tudatosan építünk a gyermeki aktivitásra.

Pedagógiai programunk sajátosságai:

- * Gyermek-központú személyiségfejlesztő.
- * Tevékenységre épülő képességfejlesztés.
- * Életmódszervezésre nevel.
- * Nyitott.
- * Élet- és természet közeli.
- * Érzelmi, erkölcsi és értékorientált nevelés.
- * Nemzeti identitástudatot megalapozó.

1. GYERMEKKÖZPONTÚSÁG ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

HITVALLÁSUNK:

- * értő szeretet, bizalom,
- * a mással nem helyettesíthető szabad játék elsődlegességének biztosítása, érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésével,
- * az egyén elfogadása, tisztelete és megbecsülése,
- * a személyiség- és a szabadságjogok biztosítása,
- * a pozitív énkép alakítása,
- * az egyén nevelése a közösség segítő erejével,
- * autonóm, ugyanakkor együttműködő, alkalmazkodó személyiség kibontakoztatása,
- * közösségi igények figyelembevétele,
- * értékorientáció
- * gyermekközpontú életszervezés, amelyben a gyermeki fejlődés szükségletei és törvényszerűségei határozzák meg az óvodai élet tevékenységeit, időkereteit
- * a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek számára az önazonosság megőrzésének, ápolásának erősítése,
- * nyelvi nevelésük a multikulturális integráció és az identitás biztosításával, inkluzív -, integrált -, a migráns gyermekek nevelését támogató szemlélet.

ÉLETTREND

- * alkotó, empátikus nevelőtestület
- * együttműködő család
- * családi gyermekcsoport
- * rugalmas napirend
- * differenciált bánásmód

2. TEVÉKENYSÉGRE ÉPÜLŐ KÉPESSÉGFEJLESZTÉS

Alapvető tevékenység a semmivel nem helyettesíthető játék. A tanulás és a munka is mint tevékenység a játékból indul ki, és a játékban fejlődik. További tevékenységformák, mesélés-

verselés, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése. A gyermek személyisége és tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődik, ezért személyisége tevékenységek által fejleszthető a legjobban.

A képességfejlesztő tevékenységek során biztosítjuk:

- * a személyre szóló pedagógiai hatásokat,
- * az egyéni képességeknek megfelelő, valóságos tevékenységek szabad választását,
- * a munkálkodáshoz szükséges eszközöket és nyugodt helyet,
- * az önállóságot,
- * döntési helyzetek átélését,
- * önálló és irányított tapasztalatszerzést,
- * a cselekvési képesség fejlődését
- * a kommunikációs képesség fejlődését,
- * a kooperációs képesség fejlődését,
- * a kreativitás fejlődését,
- * az erkölcsi tulajdonságok fejlesztését,
- * az érzelmi, akaratit élet fejlesztését,
- * a kitartás fejlesztését,
- * a feladattudat fejlesztését,
- * a siker és a kudarc kezelését,
- * a tanulás lehetőségét, amely többnyire a felnőtt számára nem látható módon megy végbe és a felszínen, mint játék jelenik meg.

A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése, és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesül.

3. ÉLETMÓDSZERVEZÉS

Pedagógiai programunk megtanít:

- * harmóniában élni önmagunkkal, másokkal, a természettel,
- * egészséges gondolkodásra, életmódra,
- * rendszeres mozgásra,
- * megfelelő életritmusra,
- * helyes táplálkozásra,
- * a környező világ globális vizsgálatára, hogy minden mindennel összefügg,

- * a szabadidő hasznos eltöltésének képességére, - a gyermek szükségletévé válik a szabadidő, amikor a lelkével is foglalkozhat, hogy feltöltődjön. Harmóniát sugároz az ilyen ember, nagyobb lendülettel él (testi – lelki – szociális harmónia az egészség).

4. NYITOTTSÁG

Nyitottak vagyunk az óvodai élet belső és külső résztvevői számára. A szülővel partnerkapcsolat kiépítésére törekszünk. Nemcsak a fokozatos befogadásnál számítunk rájuk, hanem a nevelésben és az óvodai életünkben is. Nagyon jó és rendszeres a kapcsolatunk a bölcsődével, mely intézményünkben működik.

A szülővel és az iskolával együtt munkálkodva megteszünk mindent, a gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik.

A pedagógiai munkánk határfokát növeli az önképzés, a továbbképzéseken, a tapasztalatcseréken, a szakmai műhelymunkákban és a személyiségfejlesztő tréningeken való részvétel.

Óvodáink és csoportjaink nyitottak egymás számára. Más óvodákba is, illetve iskolába lépés előtt, a helyi iskolába is ellátogatunk a gyermekekkel közösen.

5. ÉLET- ÉS TERMÉSZETKÖZELISÉG

Környezet: ami körülvesz bennünket, aminek mi is alkotóelemei vagyunk, amiben az életterünk van, ahonnan életfeltételeinket biztosítjuk. Környezeti nevelésen általában a környezeti kultúra megélését, átadását értjük. Élő és élettelen, természeti és mesterséges környezetünkkel való harmonikus együttélésre nevelünk. Elsősorban a helyes életmód, gondolkodás és viselkedésmód, szokás és értékrendszer kialakítására törekszünk.

A természet és az épített környezet szeretetére és védelmére nevelünk. Sokat sétálunk, kirándulunk. Lakóhelyünk környezete megfelelő alapot és feltételeket teremt a fejlődéshez, fejlesztéshez. Változatos lehetőségeket biztosítunk a játékhoz, az alkotáshoz, a munkához és a tanuláshoz. A gyermekek *környezettudatos* magatartásának megalapozását az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete segíti. A környezettel való ismerkedés

során tapasztalatokat szereznek a gyermekek, és elsajátítják az emberekkel, és a természettel kapcsolatos helyes viselkedésformákat.

6. MÓDSZERTANI ELJÁRÁSAINK

A nevelési elvek óvodánk minden csoportjában azonosak, az eltérés az óvodapedagógusok módszertani szabadságában nyilvánul meg.

A gyermekek fejlesztése komplex módon történik, a teljes nevelési folyamatban az életkornak, az egyéni adottságoknak és érdeklődésnek megfelelő tevékenységek szervezése által. A világot nem bontjuk szeleteire, hanem összefüggéseiben vizsgáljuk. A figyelem középpontjában egy-egy téma, fogalom áll és ehhez rendeljük a tevékenységeket. A témát, a fogalmakat a tevékenységeken keresztül ismerik meg, dolgozzák fel a gyermekek. A tevékenységek tartalmát a műveltségi területek adják. (irodalmi, ének, környezetismeret, matematika, ábrázolás, testi nevelés).

Az ismereteket tudatosan és tervszerűen integráljuk. A gyermekek érdeklődésére, ötleteire építünk. Közös tervezés is lehetséges. A gyermekek szabadon valósítják meg elképzeléseiket, és ehhez minden segítséget megkapnak. Fontosnak tartjuk az értékorientációt, segítjük tájékozódásukat az értékek világában, az értékválasztásban, megalapozzuk nemzeti identitástudatukat.

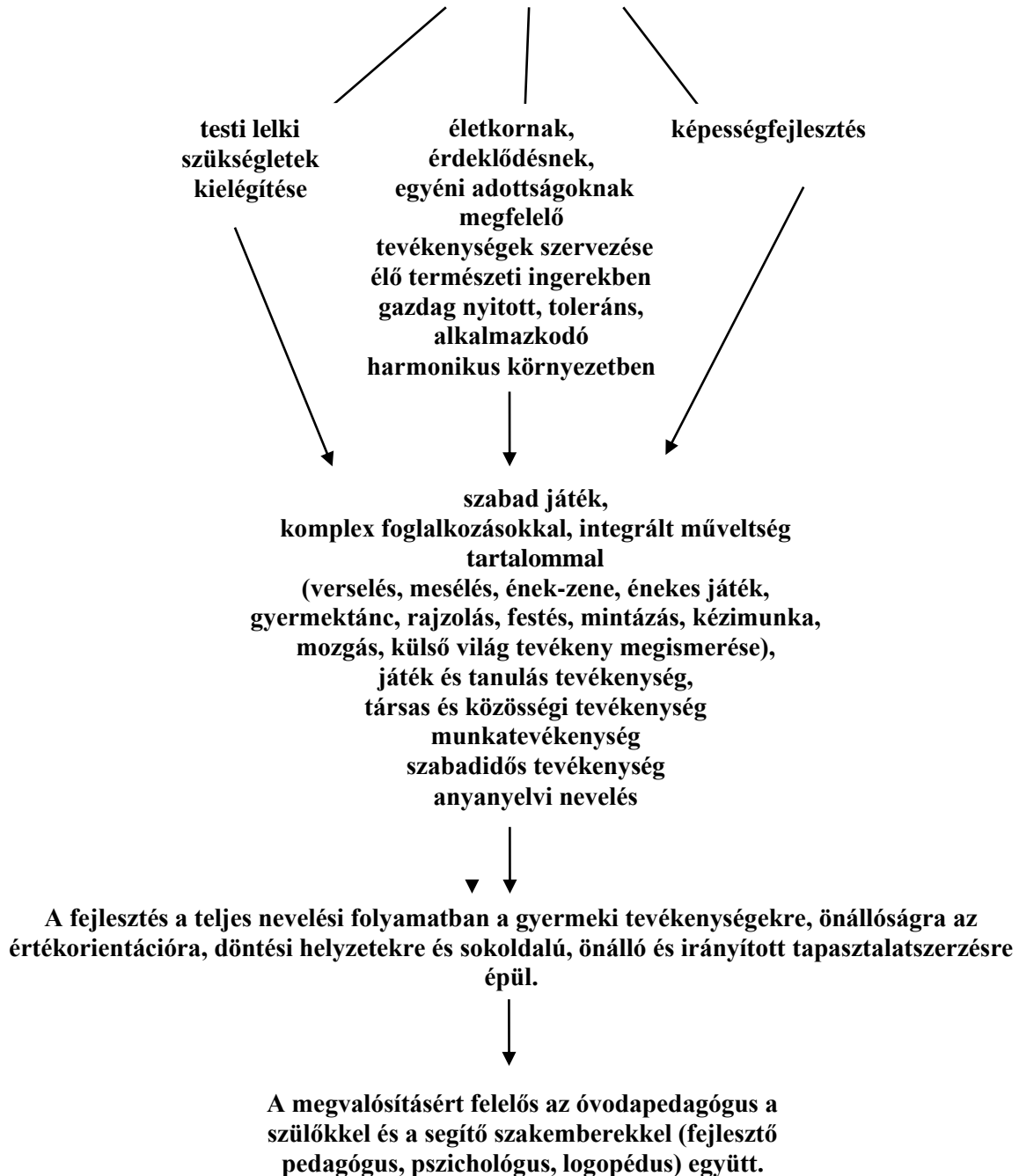
A képességek fejlesztése önálló és irányított tapasztalatszerzésre, szabad választásra és döntési helyzetre épül. Az érdekes, közös tevékenységek során megismerik a gyermekek saját lehetőségeiket és megtanulnak hatékonyan együttműködni.

Az egyes csoportok nevelési, fejlesztési programjában nagyfokú pedagógiai önállóság érvényesül.

Tevékenységek központú óvodai nevelésünk a magyar óvodapedagógiai legjobb hagyományaira, tapasztalataira épít. A fejlesztés komplex módon történik. Jellemzi a probléma-centrikusság, egy-egy vezető szempont megléte. Az együttműködési és az érintkezési képességek fejlesztése áll a középpontban, azaz kooperációra és kommunikációra élet és természet közeli pedagógiai módszerekkel nevelünk. A nevelési folyamatban kulcsfontosságúnak tartjuk az óvodapedagógus személyiségét és pedagógiai tudását.

A TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ ÓVODAI NEVELÉS VÁZLATOS ÖSSZEFOGLALÁSA

CÉL: az óvodás gyermekek gyakorlatra való általános felkészítése: a teljes gyermeki személyiség fejlesztése, életre való felkészítése a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül

V. AZ ÓVODA ÁTFOGÓ, GLOBÁLIS NEVELÉSI TERVE

1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

„Ha meg tudjuk engedni a gyermeknek, hogy azonos legyen önmagával és barátunk legyen anélkül, hogy megkísérelnénk őt, „felnőtt rendű tudásunkkal” megformálni, vagy megváltoztatni olyanra, amilyennek mi képzeljük, akkor átélheti az egész életre szóló tanulásért folyó emberközpontú nevelés simogató élményeit.”

(Harold C. Cyon.)

Óvodai nevelésünk célja

A gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása, sokoldalú, harmonikus fejlesztése, életre való felkészítése, - az egyéni és az életkori sajátosságok figyelembevételével, - a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

A világban végbemenő, gyors változások olyan nevelési attitűdök alkalmazását igénylik, amelyek pozitív jellemvonások, a különböző képességek kompetencia alapú nevelés és kialakítását és kibontakoztatását segítik. Ezek létfontosságúak a jövő szempontjából.

Szükséges, hogy a felnövekvő nemzedék a változások gyors felfogására, befolyásolására, illetve a hozzá alkalmazkodásra legyen képes. Rendelkezzen a döntés, a problémamegoldás képességével. Tudjon másokkal együttműködni. Szeresse a közösséget, a természetet, a világot, a hagyományok ápolásával erősödjön nemzeti identitástudatuk.

A migráns és a más nyelvi környezetből érkező gyermekeink számára biztosítjuk az integráció lehetőségét, segítjük az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését. Lehetőséget adunk kultúrájuk bemutatására.

Minden gyermeket el akarunk juttatni képességei maximumára, saját belső erőit aktivizálva és jogainak teljes körű tiszteletben tartása mellett.

Családias, derűs légkörben biztosítjuk a gyermekek fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenységet. A pedagógusok és az óvodai dolgozók tiszteletben tartják a gyermeki szabadságot, ismerik az életkori sajátosságokat és elősegítik, hogy a természetes kíváncsiság, a játékigény és tevékenységek utáni vágy kielégítésével a gyermek saját fejlődési ütemében megvalósíthassa önmagát.

A gyerekek testi-lelki-szellemi szükségleteinek kielégítésére törekszünk.

Alapfeladatunknak tekintjük:

- * az egészséges életmód alakítását
- * az érzelmi, az erkölcsi és *értékkorientált* közösségi nevelés, a nemzeti identitástudat és a szocializáció biztosítását
- * az értelmi nevelést
- * az anyanyelvi nevelést

A nevelési feladatok és az óvodai élet tevékenységformáinak keretében, az óvodapedagógus tudatos nevelőmunkájának következtében valósulnak meg, és a gyermekek személyiségjegyeinek fejlődését eredményezik.

2. ALAPFELADATAINK

2.1 Az egészséges életmód kialakítása:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermekeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

Az egészséges életmódra nevelés célja:

A gyermekek testi-lelki szükségleteik kielégítése során a gyermekekben alapozódnak meg azok a szokások, amelyek az egészséges életvitelhez szükségesek.

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását a természet erőinek, a közvetlen környezet lehetőségeinek maximális felhasználásával alakítjuk.

Az egészséges életmódra nevelés feladatai:

Egészséges környezetalkítás:

Az egészséges óvodai környezet a szokások kialakításának színtere. Óvodánk helyiségei jól tisztíthatók, fertőtleníthetők. Az ablakok a napi többszöri levegőcserét lehetővé teszik. Minden csoportszobában párologtató van. A játékok elérhető magasságú polcokon vannak. Tisztántartásukban a gyermekek is részt vesznek. A tevékenységekhez használt eszközök, tárgyak esztétikusak, biztonságosak.

Mindenütt nagyméretű tükör áll a gyermekek rendelkezésére önmaguk megismeréséhez, ellenőrzéséhez. Az öltözőben és a mosdóban a gyermekek személyes holmija külön jellel ellátott helyen van. Az információs táblán folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket a szokások alakulásáról.

A WC – helyiségeket válaszfal és függöny határolja, tiszteletben tartva a gyermekek személyiségjogait.

Az intézményben 120 m²-es, jól felszerelt tornaterem áll rendelkezésünkre.

Megfelelő számú és nagyságú homokozóban játszhatnak gyermekeink. A homokot naponta fellazítjuk, szükség esetén locsoljuk.

A természetes mozgások gyakorlásához nagy füves terület és dombos rész, óriás csúszda, valamint jól használható mozgásfejlesztő térjátékok lettek elhelyezve udvarunkon.

Nyáron a felfrissülést párapuval biztosítjuk gyermekeinknek, az árnyékolást fix és mobil napernyőkkel oldjuk meg. A folyamatos folyadékpótlást csoportonként biztosítjuk.

Egészségre nevelés, gondozás:

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet biztosítunk és az óvodai életük során –folyamatosan- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat alakítunk a környezettudatos magatartás megalapozása érdekében.

A gyermek testi szükségleteinek kielégítése során a szokások alakítása az érzelmi biztonság nyújtásával történik.

A helyes életritmust a folyamatossággal teremtjük meg, amelyet a napirend rugalmassága és kötetlensége jellemez, ezzel segítjük a harmonikus személyiségfejlődését.

A folyamatos játéktevékenységben azonos időpontban ismétlődnek az étkezések, a mindennapos testnevelés, a mese, a kinti játék, a pihenés. A gyermek egészséges fejlődésének fontos feltétele az életkorban megfelelő, egészséges táplálkozás, a gyermek egyéni ízlésének ismerete, formálása, *ezért különösen odafigyelünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére. Folyamatosan ösztönözzük a zöldség- és gyümölcs illetve tejtermékek fogyasztását.* Feldolgozó tevékenységek, a közös gyümölcs, zöldség evés, formálják a gyermekek és a szülők szemléletét. Tudjuk, hogy a gyermekeknek nagy a folyadékigénye, ezért a víz mindig hozzáférhető, segíti a szervezet méregtelenítését.

Az étkezésnél fontos az esztétikus terítés és a kulturált étkezési szokások megtartása. A megjelölt kereten belül a gyermek az étkezés időpontját a tízórainál és az uzsonnánál maga választja meg, a déli étkezést is egyéni tempóban fejezheti be.

A testápolásnál (mosakodás, kéztörölés, fogmosás, fésülködés, WC-használat,) a segítőkész felnőtt jelen van. A testápolás tevékenységei szolgálják a gyermek tisztaságigényének és egészségügyi szokásainak megalapozását. Ezeket a tevékenységeket szükség szerint végezheti

Az öltözködésnél a fokozatos önállósulás valósul meg.

Az edzettség szempontjából fontos, hogy a gyermekek minden évszakban minél több időt töltsenek a szabadban.

A pihenés, az alvás az óvodás gyermek egyéni alvásigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja. A nyugodt pihenés légkörének megteremtése minden óvodai dolgozó feladata.

Óvodai életünk során olyan szituációkat igyekszünk teremteni, amelyben a gyermekek mozgásigényüket maximálisan kielégíthetik. A dinamikus, természetes nagymozgásokat szabad környezetben végezzük. A mozgáskoordinációra fokozott figyelmet fordítunk.

Az óvónő figyelemmel kíséri a gyermek egyéni adottságait és egészségi állapotát (táplálkozási és egyéb allergia, mozgásszervi rendellenesség stb.). Együttműködik a szülőkkel, az egészségügyi szakemberekkel a betegségek megelőzése, indokolt esetben a speciális fejlesztés céljából.

Az egészséges életmódra nevelés személyiségfejlesztő hatása:

Az egészséges gyermek vidám, aktív, érdeklődő.

Az óvodapedagógus feladatai az egészséges életmódra nevelés során:

- ☼ az egészséges óvodai környezet megteremtése,
- ☼ a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása,
- ☼ a gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása,
- ☼ a gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése,
- ☼ a gyermeki testi képességek fejlődésének, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése,
- ☼ a dolgozók példamutatásával, család bevonásával, külső szakemberek segítségével a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

2.2 Érzelmi, erkölcsi és az *értékorientált* közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. Az emberi együttélésnek és érintkezésnek megvannak a maga szokásai és hagyományai. Az együttélés és érintkezés szabályaival az óvodában találkozik először, itt mások a feltételek, az elvárások, a szerepek. A számára új ingerekhez meg kell tanulnia alkalmazkodni, nyugodt körülmények között feldolgozhatja az élményeit.

Az érzelmi nevelés célja:

A gyermek biztonságérzetének megalapozásával az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése. Az aktív érzékenység alapozása az emberi és a természeti környezet hatásaira, az élővilág védelmére, szeretetére nevelés. Már az óvodába lépéskor arra törekszünk, hogy kedvező érzelmi hatások érijék a gyermekeket. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka és gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Óvodánk segíti a gyermek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának kialakulását és teret enged önkifejező- és önérvényesítő törekvéseinek. Lehetőséget teremtünk

arra, hogy óvodásaink kielégíthessék természetes társas szükségleteiket, a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelünk.

Az óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerjék a szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Tudjuk, hogy a gyermekkor és a serdülőkor érzelmi szokásaink rögzülésének kritikus időszaka. Az életrevalóság az érzelmeken áll, vagy bukik. Ahol az ész önmagában megbízhatatlan, érzelmeink segítenek minket. (pl.: vészhelyzet, kitartás frusztrációval szemben, családalapítás stb.)

Az életben való boldogulás 80 %-a az EQ-tól függ (D. Goleman: Érzelmi intelligencia). Akik ismerik, és jól kezelik érzelmeiket, a másokét helyesen érzékelik és befolyásolják, előnyt szereznek minden téren. A lelki szokások a teljesítőképeséget fokozzák. Akiknek nincs kontrollja érzelmi élete felett, belső csatákban őrlődik, melyek elvonják a koncentrált munkától és világos gondoskodástól. Az életre akkor nevelünk, ha a gyerekeknél azokat a képességeket fejlesztjük, amelyek majdan a sikerhez segítik őket, vagy amelyekkel legalább is örömet lelnek tevékenységükben.

Az óvodáskorú gyermek érzelmek által vezérelt, a személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért óvodánkban biztonságot, otthonosságot, derűs, szeretetteli légkört igyekszünk biztosítani. Az érzelmi alapigények kielégítése, a biztonságérzet, a védettségérzet feltétele annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön.

A fejlesztés azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel, bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben.

Fontosnak tartjuk a társadalmi elvárások mellett a helyi lehetőségekhez, elvárásokhoz alkalmazkodást, a családok szociális egyenlőtlenségeinek pedagógiai kompenzálását, hiszen minden gyermeknek joga van a számára legmegfelelőbb bánásmódra.

Olyan atmoszférát igyekszünk teremteni, amely sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez és ezzel együtt a másik megértéséhez.

Személyes példamutatással érünk el jó eredményt. Az óvónő tudatosan törekszik saját érzelmi kifejezőmódját hitelessé, sokszínűvé tenni és a gyermek érzésvilágába való beleélési képességét fejleszteni. Alakítja a gyermek erkölcsi érzelmeit (pl.: szeretet, barátság, tisztelet), erkölcsi tulajdonságait (pl.: tettekézség, együttérzés, bátorság, stb.) Fejleszti intellektuális érzelmeit: a kíváncsiságot, a rácsodálkozást, a felfedezést, az aktivitást.

Az esztétikai érzelmek alakításában támaszkodunk a harmonikus környezet adottságaira.

Minden gyermeknek lehetőséget adunk arra, hogy képességeihez mérten a leghatékabban fejlődjön.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködünk az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Differenciáltan foglalkozunk a kiemelkedő képességű gyermekekkel lehetőséget adva további fejlődésükhöz.

Az érzelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A gyermek erkölcsi tulajdonságai alakulnak. Erkölcsi értékrendszere megalapozódik. A kiegyensúlyozott érzelmi élet alapul szolgál a gyermek testi, értelmi, szocializációs fejlesztéséhez, fejlődéséhez.

A szocializálódást segítő nevelés célja:

Az együttéléshez szükséges szokásrendszer- és normarendszer megalapozása, formálása, amelyek által alapozódnak a közösségi életre szükséges erkölcsi, akarat tulajdonságjegyek.

A szocializálódás alakulásának szinterei:

1. A befogadás időszaka:

Az óvodakezdés első benyomásai egész óvodai életre szóló élményeket adnak, meghatározzák a gyerekeknek, a szülőknek az óvodához való viszonyát és a létrejövő kapcsolat minőségét.

Az óvodába lépés előtt az óvónő meglátogatja a gyermeket a családban. Megteremtjük az anyás beszoktatás lehetőségét. A régi gyermekeket felkészítjük az újak fogadására. Szeretetteljes magatartással, elfogadó odafordulással, nyugodt légkörrel segítjük a gyermeket. A befogadási időszak a családdal való együttnevelés kiindulópontja is.

2. Együttlét a mindennapokban:

A befogadási időszakban szerzett pozitív érzelmi benyomások segítik a gyermeket a szociális tanulás folyamatában.

A gyermek az egymás mellett játszástól eljut az együtt játszásig, majd az együtt játszás és tevékenykedés során viselkedést gyakorol, tapasztalatokat szerez, alakul szociális készsége, megtalálja helyét a csoportban, az együttműködés alkalmazkodásra serkenti.

Az óvónő a befogadási időszakban megteremtett bensőséges kapcsolattal segíti és irányítja a gyermek szocializációs fejlődését. A gyerekekről szerzett benyomások segítik az egyéni bánásmód megválasztását. A különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyerekeket elfogadó szeretettel segíti. Hangneme, stílusa, metakommunikációja minta a gyermek és a szülő számára.

A szocializálódást segítő nevelés személyiségfejlesztő hatása:

Alakul a gyermek beleérző, és kapcsolatteremtő képessége, elsajátítja a társas együttélés viselkedésnormáit.

Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása során:

- ✿ a szeretet és kötődés képességének fejlesztése,
- ✿ a mások iránti tisztelet és megbecsülés érzésének fejlesztése,
- ✿ az élménybefogadás képességének fejlesztése,
- ✿ az érzelmek kifejezőképességének fejlesztése,
- ✿ az érzelmek és az ösztönök irányításának fejlesztése,

- ☼ az érzelmi zavarok tompítása, leépítése,
- ☼ az akarat tulajdonságok fejlesztése,
- ☼ az érzelmi biztonság kialakítása,
- ☼ reális énkép alakítása által az önbizalom fejlesztése,
- ☼ a felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációban,
- ☼ a gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együtt játszás, együtt dolgozás képességének kialakítása és gyakorlása,
- ☼ konfliktus kezelése,
- ☼ a társakért, a csoportért érzett felelősség alakítása,
- ☼ a nemi identitás kialakulásának támogatása mellett, a tradicionális nemi szerepek határainak tágítása, a sztereotípiák merevségeinek oldása (a fiú is sírhat, a lány is lehet határozott),
- ☼ a demokratikus szabályok betartásának gyakorlása,
- ☼ Szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek megismertetése a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetével, az emberi munka alkotásainak megbecsülésére, hagyományok ápolására nevelés,
- ☼ környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével, érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.

2.3 Az értelmi nevelés, fejlesztés megvalósítása

Óvodánkban az örömteli játék határozza meg az óvodai élet mindennapjait. Úgy szervezzük meg óvodai életünket, hogy a gyermekek belső késztetésből, kíváncsiságból tevékenykedjenek. Közben ismeretekre, tapasztalatokra tesznek szert, tanulnak.

Az értelmi nevelés célja:

A gyermek értelmi képességeinek alapozása, fejlesztése. Aktív cselekedtetéssel eljuttatni őt a szemléletes, tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.

A gyermek tevékenykedő lény, ezért fontosnak tartjuk a változatos, komplex tevékenységformák biztosítását, felhasználva a gyermekek élményeit, ötleteit. Építünk

érdeklődésükre, kíváncsiságukra, ezáltal tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő élő és élettelen világról. A már meglévő tapasztalataikat, ismereteiket rendszerezzük. Fejlesztjük értelmi képességeiket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásukat.

Minden képesség valamilyen tevékenységre való alkalmasság, és a képességek csak tevékenységekben fejlődhetnek ki és nyilvánulhatnak meg. Programunkban a játékba ágyazott, változatos tapasztalatszerzés lehetőségét kínáljuk. A gyermekek képességszintjének megállapítását az intézmény fejlesztő pedagógusa végzi minden 5. életévét betöltött gyermeknél. Ezt egészítik ki a gyermek óvodapedagógusának megfigyelései, melyet félévente fejlődési lapon rögzítünk. Ebből kiindulva történik az egyéni, differenciált fejlesztés, szükség esetén az óvodapszichológusa, illetve külső szakember (gyógypedagógus, logopédus) által.

Az értelmi fejlesztés és nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A közös, alkotó tevékenység fejleszti a gyermek értelmi képességeit, intellektuális élményeket kelt, sikerre motivál, az együttműködés örömét adja.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- ✿ biztosítsa minél változatosabb, többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket, (idő, hely, eszközök, ötletek)
- ✿ a tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, a gyermekek aktuális élményvilágára
- ✿ élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:

- ✿ folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára az egyéni képességeik kibontakoztatásához szükséges spontán és tervezett tevékenységek gyakorlásának lehetőségét,
- ✿ a kiemelkedő képességű, tehetségigéretes és a részképességek fejlődésében elmaradott gyermek fejlesztése a játék és a tevékenységek közbeni egyéni differenciálásban valósul meg. Az egyénre szabott fejlesztési tervet fejlesztő pedagógus készít,

- ✿ minden gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez viszonyítva fejlessze.

2.4 Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés kiemelt jelentőségű, komplex folyamat, ami a nevelés egészében jelen van. A beszéd, a kommunikáció a környezettel való kapcsolat kialakításának, a fejlesztésnek, az emberekkel való érintkezésnek, az önkifejezésnek, a gondolkodásnak az eszköze.

A kommunikációs képességek formálására hatással van a beszélő környezet. A gyermekeket körülvevő felnőttek helyes mintaadással, szabályközvetítéssel az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére nevelik óvodásainkat.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az anyanyelvi nevelés célja, feladata:

A gyermek beszédképességének gondozása, fejlesztése. Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszhető.

A fejlesztés a család, a környezet, a gyermek egyéni képességeinek megismerésével kezdődik és a gyermek élményeihez kapcsolódva tapasztalatszerzéssel egybekötve történik.

A jó hangulatú együttlétnek tervező, értékelő, ismeret- és érték közvetítő funkciója van, az egyén és a csoport fejlődését, a közösségi érzések felerősítését biztosítja.

A környezet, különösen az óvodapedagógus példamutató stílusa, hanglejtése, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazása, a beszéd érthetősége ösztönző a gyermek számára. A megválaszolt kérdések, a dicséret és biztatások bátorítják a gyermekeket, beszédre serkentik őket.

A beszédhibával, beszédgátlással, beszédbeli elmaradással küzdő gyermekek beszédének fejlesztése mindig egyénre szabott.

A csoportban lévő könyvek segítik az anyanyelvi szókincs gyarapítását, az esztétikai ízlésformálást, az „olvasóvá” nevelést.

A mindennapi tevékenységek, a személyes segítségnyújtás közben sok jó lehetőség adódik a beszélgetésekre a gyermekkel.

Az anyanyelvi nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A gyermek az oldott, elfogadó környezetben az anyanyelvét egész nap utánozza, gyakorolja. Szabadon fejezi ki önmagát, közlése vágya érvényesül. Befogadó és érdeklődő, másokat is képes meghallgatni. Élményeit el tudja mondani, mondatokban kifejezni. Figyelme, koncentrációkészsége, alkotóképessége fejlődik, gondolkodása fogalmi szintre tevődik. Szívesen beszél, magabiztossága erősödik. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezetet biztosítunk.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- ✿ beszédhelyzetek megteremtése elfogadó légkörben,
- ✿ a beszédöröm, a bátor megnyilatkozások biztosítása,
- ✿ lehetőségteremtés a folyamatos beszéd gyakorlására,
- ✿ képessé tenni a gyermeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni,
- ✿ a gyermekek szókincsének folyamatos bővítése,
- ✿ a gondolatok, az érzelmek, a tapasztalatok szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése,
- ✿ a beszédmegértés fejlesztése,
- ✿ a gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása,
- ✿ mesék, nyelvtörők, szólások, mondókák, találós kérdések, művészi értékű versek gyűjtése témakörökhöz, fogalomhoz,
- ✿ a beszédhibák javítása szakemberrel és a szülővel együtt,
- ✿ feladatlapok, eszközök biztosítása (pl.: képolvasáshoz, mese folytatásához stb.)
- ✿ kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával,
- ✿ együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén,
- ✿ a szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása,

- ☼ a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint *migráns* gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában,
- ☼ az utazó logopédus feladata a gyermekek évenkénti szűrése.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI

1. JÁTÉK

„A játék nem más, mint a lélek megnyilvánulása. Segítségével olvashatóvá válik a lélek.”

(Ancsel Éva)

A játék az óvodáskorú gyermek életében:

A játék célja, maga a játék. Örömet okoz a cselekvés, az elképzelés. A gyermek, játék közben ismerkedik a világgal, az élő és élettelen környezettel, tapasztalatokat szerez, reagál. Belső kíváncsiság hajtja, érzelmek uralják.

A kisgyermek nevelése során megengedő és modellnyújtó magatartást tanúsítunk. Megengedő hozzáállásunk biztosítja a gyermek nyugodt légkörben, belső késztetésből létrejövő szabad játékát. Modellnyújtó szerepünk segítségével megvalósulhat a játék fejlesztő, kulturális és civilizációs értékeket, normákat átadó szerepe.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételt teremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el

Valljuk, hogy a játék alapozó funkció. Segítségével a gyermek megtanul:

- ☼ hatékonyan mozogni,
- ☼ észrevenni,
- ☼ kérdezni,
- ☼ tapasztalni,
- ☼ tevékenykedni,
- ☼ kísérletezni,

- ✿ gondolkodni,
- ✿ kifejezni magát,
- ✿ alkotni,
- ✿ akarni,
- ✿ lemondani,
- ✿ szokásrendszer szerint élni,
- ✿ a kultúrát,
- ✿ eligazodni a szociális életben.

A sikeres játék során megtanul bízni tulajdon képességeiben, önbizalmat szerez. Az önbizalom győzi meg arról is, hogy ha van benne kitartás, türelem és szorgalom, idővel jó néhány olyan dolgot is megvalósíthat, amelyek sokáig elérhetetlennek tűntek számára, fejlődik önértékelése. Közben azokat a gondolkodási és fizikai készségeket is elsajátítja, továbbfejleszti, amelyek alapján bonyolultabb tudnivalókat is képes magába fogadni. Az ismeretszerzésnek a természetes és egyetemes kísérletező tapogatózás a legjobb színtere, mely képessé teszi a gyermeket arra, hogy érdekes, ösztönző körülmények között, a felnőtt támogatása és mértéktartó vezetése mellett önmaga számára megkeresse a fejlődést.

A játék feltételrendszere:

A szabad játék a gyermek alapvető tevékenysége és mivel ebben a folyamatban személyisége a legteljesebben fejlődik és fejleszhető, nagyon fontosnak tartjuk, hogy az elmélyült játék feltételeit biztosítsuk.

Óvodánkban a **léggör** nyugodt és biztonságérzetet keltő, amelyben a gyermekek szabadon szervezik meg játékukat, önállóan választják hozzá a társat, a helyet, az eszközt. Szeretetteljes léggörben könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvónői minta példaértékű.

A **hely** a gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk nyugodtságát és térbeni kibontakozását szolgálja. A játék színtere a csoportszoba, de használható felnőtt felügyelete mellett az öltöző, a folyosó is. A játékteret a csoportokban galéria és az udvar felé- szükség esetén-a fedhető terasz növeli. Az óvónők a gyermekekkel együtt állandó és ideiglenes játszóhelyeket alakítanak ki. A gyermekek a csoportszoba kisebb, mozgatható bútorait saját elgondolásuk alapján variálhatják.

A játék további helye az udvar, amely mindenfajta játék játszására alkalmas. A csoportszobában megkezdett tevékenységek az udvaron is folytathatók. Az óvoda területén kívül is adódhat hely a játékokra, pl.: játszótéren, tóparton, erdőn, réten, az Erdei Óvodában. Fontos az óvónő találékonysága és helyismerete.

A **játékidő** folyamatos. A gyermekek a délelőtt elkezdett játéktémát. Addig játszhatják, amíg a gyermekek számára érdekes, élményt és örömet ad.

A napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába. Az elmélyült játékot a körültekintő szervezés hatására a kötött időpontú tevékenységek sem zavarhatják.

A játékeszközök megválogatásában tükröződik az óvónői igényesség. A játékok esztétikusak, igazodnak a gyermekek életkorához, elősegítik a sokoldalú fejlődést. Fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra, erőkifejtésre serkentenek.

A játék során emberi tulajdonságokkal, szerepekkel, elvárásokkal és szociális helyzetekkel szembesülnek a gyermekek, és játékos kísérletezgetéssel fokozatosan megismerik őket, valamint a kommunikációs képességek, szociális viselkedési stratégiák elsajátítására nyílik lehetőség. A játék témáját a gyermeki élet állandó és időszakos témái adják.

A barkácsolóban a környezetben fellelhető természetes anyagok és igazi, a gyermekek által biztonságosan használható szerszámok vannak.

A dramatikus játékeszközök inspirálják a gyermekek fantáziáját: pl.: bábok, paravánok, díszletek.

A játék személyiségfejlesztő hatása:

A játékban a gyermek teljes személyiség fejlődik:

- ✿ értelmi képessége,
- ✿ beszédkészsége
- ✿ problémaérzékenysége,

- ☼ helyzetfelismerése,
- ☼ mozgáskészsége.

Felismeri és elfogadja az erkölcsi szokásokat. Megtanulja érzelmeit kezelni, szocializálódik. Önmagáról kialakított képe változik, felfedezi a másikat. Kommunikációs, kapcsolatteremtő képessége fejlődik. Megtartja a játékkendet, alakul fegyelmezettsége.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- ☼ tudatosan megengedő, elfogadó, biztosságot, bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét, pedagógiai optimizmus, pozitív visszajelzések, differenciált módszerekkel, multikulturális – interkulturális szemlélettel
- ☼ a napirenden belül elegendő, folyamatos, hosszantartó idő és hely biztosítása az elmélyült, nyugodt játék feltételeinek biztosítása
- ☼ ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakításához
- ☼ az egyéni élményeken túl közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében
- ☼ a játéktevékenységeken keresztül a világ elemeinek megismerése
- ☼ a játék tartalmának gazdagítása
- ☼ a gyermeki játék önállóságának, önérvényesítésének tiszteletben tartása
- ☼ a tradicionális nemi szerepektől való eltérés, az egyéni különbözőségek, motivációk tisztelete (babázó kisfiú, autózó kislány természetessége
- ☼ gondoskodás a különböző képességek célirányos fejlesztését szolgáló eszközökről
- ☼ a gyermeki személyiség megismerése a játék során nyert sokrétű információ segítségével
- ☼ egyenrangú játéktárs
- ☼ magatartásával feloldja a feszültséget, illetve az elszigeteltséget

- ✿ szerepe a mintaadás, a megoldás lehetőségek felállítása, választhatóság, perspektívaadás, élmény-nyújtás
- ✿ tiszteletben tartja a gyermeki önállóságot és a szabad választást.

2. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka önként és szabadon választott tevékenység, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető.

A munkára nevelés célja:

A munkajellegű tevékenységek megszerettetése, az elvégzett munka megbecsülésére nevelés játékkal és cselekvő tapasztalással.

Arra törekszünk, hogy a munkatevékenységek szabadon választhatók legyenek, kielégítsék a gyermek valamilyen szükségletét, gondolkodni, és együttműködni tanítsanak.

A munka játékos jellegű, fejlesztő hatású tevékenység. Az elvégzett munka sikere, eredményessége ösztönzőleg hat a gyermekekre. Végezzenek el minden olyan munkát – saját képességeik szerint – amihez kedvük van, és testi épségüket nem veszélyezteti.

Különböző munkafajták:

- ✿ önkiszolgálás,
- ✿ közösségért végzett munka,
- ✿ a gyermek saját személyével kapcsolatos munkák,
- ✿ a kerti munka,
- ✿ az élősarok gondozása,
- ✿ a mindennapi élet során adódó munkák,
- ✿ a csoportszoba és az udvar rendben tartása, az ünnepek előkészítése.

Jelentsenek tényleges tevékenységet a gyermekek számára. A gyermekek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését igyekszünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében. Törekszünk arra, hogy a gyermekek örömeiket leljék a

munkavégzésben, mindenki a kedvének, egyéniségének megfelelő feladatot választhassa. A munkavégzés rendszeres és folyamatos a gyermekek tanulják meg a munkamegosztást. Szokják meg, hogy az elkezdett munkát be is kell fejezni. Az önállóság a döntési helyzetek gyakorlásának lehetőségei, együtt szolgálják a gyermekek életrevaló felkészítését, személyiségük fejlesztését, tapasztalataik gyarapítását, környezetük megismerését, a munkavégzéshez szükséges készségek kialakulását. Az ehhez szükséges eszközök minden csoportban a gyermekek rendelkezésére állnak.

Munkára nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A gyermekek elsajátítják azokat a képességeket, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják. A munka jellegű tevékenység a kötelességteljesítés, az önállóság, a kitartás, a felelősség alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Véleményünk szerint a kerti munka az a terület, ahol ez az értékteremtő képesség még tisztábban megmutatható. Fontosnak tartjuk tehát az óvodában az élősarok kialakítását és a kerti munka megvalósítását, mert a nevelésben játszott szerepén túl a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására igen nagy lehetőséget nyújt a gyermekcsoport valamennyi tagjának. Minden csoportnak külön kertje van. Tavasztól ősziig lehet tevékenykedni a kertben és közben rengeteg tapasztalatot, szereznek gyermekeink. Óvodai kert alatt, valódi nagy kertet értünk, ahol zöldegek és virágok is vannak. A munkavégzéshez elegendő mennyiségben és megfelelő minőségben van a gyermekcsoport felszerelve a szükséges eszközökkel, szerszámokkal és azok bármikor hozzáférhetők a gyermekek számára.

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- * gyermekméretű munkaeszközök biztosítása állandó, könnyen hozzáférhető helyen,
- * a gyermekek önálló szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a próbálkozások segítése, a túlvédés és aktivitásuk fékezésének elkerülésével,
- * a munkavégzés ösztönzése, pozitív értékelése,
- * a szülők munkájának megismerése,
- * az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségének érzékeltetése,
- * óvodapedagógus értékelése konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő hatású.

3. TANULÁS

Programunk gyakorlatában a tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg. **A gyermekjátékba ágyazott, változatos tevékenysége a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.** Ebben a folyamatban az óvónő az egyes gyermek tanulási képességeinek alakulását követi és segíti. A tanulás az egész nap folyamán **spontán** és az **óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban,** szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás célja:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A fejlődést külső és belső feltételek határozzák meg. Az öröklés és az érés nagy hatással van a személyiség alakulására, azonban a nevelés, a tanulás még fontosabb személyiségalkotó tényező.

A gyermek óvodáskorban többet tanul, mint később egész életében. Megtanulja leképezni és feldolgozni a körülötte lévő világot.

A tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan tervezett tevékenység.

A tanulási folyamatban építünk a gyermek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, önállósulási vágyára. Érdekes, cselekvésre készítő problémahelyzeteket teremtünk biztosítjuk a felfedezés lehetőségeit. A normák közvetítése helyett a gyermekeket életszerű körülmények között kell tevékenykedtetni, hogy tapasztalatokat szerezzenek, s abban átélve maguk alakítsák ki normáikat – úgy, hogy abban támogassuk őket, hogy értékek felé orientáljuk őket. Ezek megoldása során a gyermek tanul, önmagához, saját adottságaihoz képest fejlődik, egyre kreatívabbá válik. Figyelembe vesszük az egyéni és az életkori sajátosságokat és megvalósítjuk a differenciált fejlesztést. Mindez egy sajátos felfedező tanulás, a „tapogatózva keresés” alkalmazását jelenti. A kutatások, kísérletek, és kérdések, a gyermek munkái jogot adnak a kerülő utakhoz és tévedésekhez is.

Az óvodapedagógus és a gyermek, a gyermek és a gyermek interakciónak, kölcsönös egymásra hatásának eredménye lesz a fejlődés. Az óvodai „tanulás” során az iskolai tanulásra, tágabb értelemben, az életre készítjük fel a gyermekeket.

A megismerés fokozatosan áttevődik a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére. A fogalmi gondolkodás azonban csak később kezd kialakulni. Az óvodai „tanulás” mindvégig játékos jellegű, az egész nap folyamán történik. Minden tevékenységben, helyzetben a gyermek valamilyen képessége fejlődik, - tanul.

Tudjuk, hogy a szándékos tanulás egy hosszú folyamat eredménye. Nem lehet megelőzni, kikényszeríteni. Erre beérik a gyermek. Nem siettetjük, mert ez a tanuláshoz negatív hozzáállást válthat ki.

A tanulás elsődleges célja: az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

A tanulás formái:

- * utánzásos minta – és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- * spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- * játékos, cselekvéses tanulás, tevékenykedtetés,
- * a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- * az óvodapedagógus által kezdeményezett irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés és felfedezés.

Szervezeti és munkaformák a tanulás során:

- egyéni,
- páros,
- mikrocsoportos,
- makrocsoportos.

A gyermek megismerése és az egyéni differenciált bánásmód, illetve fejlesztés az alapja a rugalmas iskolakezdésnek, hogy a gyermekek a számukra legoptimálisabb időben kezdhessék meg az iskolát, amikor testileg, lelkileg és szociálisan is érettek erre.

A tanulás személyiségfejlesztő hatása:

A gyermek a cselekvés közben érzelmein át készségeket, jártasságokat szerez, amelyek által fejlődik értelme, intelligenciája, sikerélményben van része. Önbizalma, önértékelése erősödik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * elfogadó megerősítő légkör teremtése, amelyben a gyermek számára az önkéntelen tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott,
- * ösztönzés pozitív megerősítéssel, dicsérettel juttassa sikerélményhez a gyermeket, ezzel alapozva önértékelését,
- * a játékos tapasztalatszerzés, felfedezés lehetőségeit a gyermekek önkéntelen tanulási sajátosságainak figyelembevételével szervezze,
- * a tevékenységeket tudatosan használja, a spontán, a szervezett és az utánzásos tanulásra,
- * az iskolai, tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók fejlesztése (vizuális, auditív, taktilis, motoros funkciók, keresztcsatornák, emlékezet, figyelem fejlesztése),
- * az értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás),
- * a családokkal való együttműködés során a szülőkkel elfogadtatja a gyermeki tanulás sajátosságait,
- * az óvodapedagógus személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását, önértékelésük fejlődését,
- * a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének sokoldalú kielégítése.

3.1 VERSELÉS, MESÉLÉS

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a mesék, versek, mondókák, dúdolóok. *Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.* a nemzeti kultúra részei, melyek segítik a nemzeti identitástudat megalapozását. A kisgyermekkel közvetlen testi kapcsolatot létrehozó höcöggetők, simogatók, csiklandozók érzelmi biztonságot megalapozó lehetőséggel szolgálnak.

A vers a szöveg, a dallam, a mozgás, a beszédritmus és a hangulat megbonthatatlan egysége, nyelvünk legbelsőbb törvényeit közvetíti a gyermek felé.

Semmi nem pótolja az élő mesemondást, hiszen a kisgyermek számára ez a csodák birodalma. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölesi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mesélő óvónő a gyermekekkel személyes kapcsolatot alakít ki és a szavak útján a mese belső képeket alakít ki a gyermekekben, amely az olvasóvá nevelés első lépése.

A mese, képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges megfelelő viselkedésformákat. A felnőttek vagy nagyobb gyerekek által bábozott rövid mesejáték az óvodai élet sajátos színtartója. Az előadásokhoz felhasználjuk a népmeséket, népdalokat stb. Az év folyamán e tevékenységgel színesítjük ünnepeinket, mindennapjainkat. A dramatizálás során a „színészek” a ruhájukkal, kellékekkel és metakommunikációs eszközeikkel jelenítik meg a cselekményt. A bábozás és dramatizálás során is sok élőzenével (óvónők, gyermekek énekével) hangszerekkel, vagy jól megválogatott, színvonalas gépi zenével színesítjük és tesszük élményszerűvé az előadást. Állandó bérlettel rendelkezünk a helyi Művelődési ház által szervezett színházi előadásokra.

Az irodalmi élmények hatására megpróbálkoznak „saját mesék, versek alkotására”, ezek előadására, ábrázolására.

Az irodalmi nevelés célja:

A gyermek szívesen hallgassa a mondókát, verset, mesét, váljon az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadjává. Ébredjen fel benne a vágy a könyv, a színház, a múzeum értékei iránt.

Minden nap mesélünk, verselünk, mondókázunk, mert sokféle tevékenységhez kapcsolható. A mese-vers kezdeményezések anyaga változatos. A népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van az óvodában.

A nagyobb gyermekeknél megjelenik a személyes történetek, elbeszélések iránti érdeklődés és a saját mese létrehozásának igénye. Ezt ösztönözzük és lehetőséget adunk rá.

A mesék dramatizálása, bábozása komplex tevékenység, amely integrálja a művészeti ágakat. Nagyszerű lehetőség a közös élményszerzésre, az együttműködés képességeinek alakítására.

Az irodalmi nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A gyermek anyanyelve, irodalmi szépérzéke tökéletesedik. A mechanikus bevééséből fakadó sikerélmény ösztönzően hat a tanulási folyamatra. Az irodalmi élmény érzelmeket vált ki. (öröm, boldogság, lelkesedés, csodálkozás, szomorúság, bánat, igazság iránti vágy) A népmesék cselekménye állásfoglalásra készítet, az erkölcsi érzék, ítélőképesség alakulását segíti.

Az óvodapedagógus feladata:

- * az óvónő ismerje meg az egyes gyermekek otthonról hozott irodalmi élményeit és beszédértésének fokát,
- * módszertani tudatossággal kiválogatott irodalmi anyag összeállítása,
- * meghitt légkör teremtése, amelyben a gyermek bátran megnyilvánulhat,
- * az óvónő előadása összhangban legyen metakommunikációs jelzéseivel, biztos mese- és verstudás, szemléletes előadásmód,
- * a mese cselekményének eljátszásánál segít, kerüli a szöveg betanítását, hagyja a gyermeket játszani a fantáziájukkal, a nyelvvel,
- * épít a gyermekek által kialakított spontán helyzetekre is,
- * a gyermek bátorítása önálló meséléshez (esetleg ezek lejegyzése),
- * a szükséges eszközökről gondoskodik,
- * elalvás előtt rendszeresen meséljen.

3.2 ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan az óvodáskorú gyermek számára. A zenei képességek fejlesztése is sokféle tevékenységet foglal magában.

Az ének-zene, az énekes játékok megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre való szoktatás, játékos zenei alkotókedv ösztönzése, az énekelési készség, a ritmus és a hallás

fejlesztése. A természeti, a társadalmi környezet hangjai mindennapi tapasztalatot jelentenek számukra. A dalok, dalos játékok tükrözik a természeti jelenségekhez, társadalmi folyamatokhoz kapcsolódó hagyományokat. A komplex tevékenységek elmélyítik a gyermekek ismereteit, és alkalmat adnak a képességeik fejlesztésére

Az óvodában élményt nyújt a közös éneklés, melynek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás örömét. Mindezek elősegítik, megalapozzák a zenei anyanyelv kialakulását. Programunk Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra építi a zenei nevelést. Az óvodai ének-zene nevelés anyagát a mondókák, a gyermekdalok, gyermek-játékdalok és műzenei alkotások teszik ki. Ezek segítségével megismerik a gyerekek a hagyományokat. Az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyerekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket. A néptánc egyszerű elemei a mozgáskultúrát fejlesztik. Hangsúlyt fektetünk a zenei képességek fejlesztésére (hallásfejlesztés, ritmusérzék-fejlesztés).

Az igényesen válogatott kortárművészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a zenei kreativitás alakításában.

Fontos az alkalomhoz illő zenehallgatási anyag kiválasztása, az élményt nyújtó előadás. Zenehallgatásra nevelés nem korlátozódik az ének-zene foglalkozásokra, hanem a nap bármely szakaszában megjelenhet. Lehetőséget adunk a szabad zenei improvizációra a gyermekeknek is. Feltételei: a nyugodt légkör, a gyermekek érdeklődése. Tervezhetjük és felhasználhatjuk a többi foglalkozás-ágban is, valamint lefekvésnél (meditációs zene), ébredésnél, játék közben, kiránduláskor. A zenehallgatási anyag tervezésénél mindig figyelembe vesszük az életkort, gyermekek fejlettségét, figyelmét. Az óvoda ünnepeit színesítjük az óvoda kamarakórusának előadásaival.

A népszokásokkal, néphagyomány-ápolással kapcsolatban külön foglalkozási ág nincs az óvodánkban, de a tehetségigéreték fejlesztését az intézményben délutáni néptánc szakkör keretében kiváló szakemberünk végzi. A gyermekjátékok termő, tápláló talajából nőtt ki jó néhány népszokásunk dallama, ami cselekményével együtt ma is fő magva az óvodai zenei anyagnak, a mi feladatunk ezt őrizni, tiszteletben tartani, ápolni, melyek közül azokat válogatjuk, amelyek megfelelnek a 4-7 éves korú gyermekek életkorának, általános fejlettségének. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok

világa, ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel.

A mindennapos énekfoglalkozásokon kívül az ünnepek, ünnepélyek alkalmai kínálják a lehetőséget ahhoz, hogy a gyermekeket egyszerűbb népszokások dallamával, cselekményével megismertessük, eljátsszák, táncolják azokat, akár önállóan, akár játékfüzérbe összeszedve.

A nap bármely szakaszában énekelhetünk, körjátékozhatunk, mondókázhatunk, s hallgathatunk zenét. Népdalok éneklése, hallgatása a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az ének-zenei nevelés fontos része a művészeti és esztétikai nevelésnek.

A zenei nevelésünk célja, személyiségfejlesztő hatása:

A zenei anyanyelv megalapozása A zenei képességek fejlesztésén túl zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés. Az értékes zene fogékonyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. A lélek nemesedik általa.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * szoros érzelmi kapcsolat, meghitt légkör biztosítása,
- * a csoportszoba megfelelő alakítása a körjátékhoz, énekelgetéshez,
- * ápolja a népi kultúránkat, a régies kifejezéseket, tájszavakat magyarázza meg,
- * ritmushangszerek biztosítása a gyermekek számára, sokféle ütő- és ritmushangszer elkészítése a gyermekekkel és ezek közös használata,
- * az óvónő játsszon valamilyen hangszeren a gyermekeknek, ismertessen meg velük néhány hangszert (furulya, xilofon),
- * a zenei élménynyújtás ne korlátozódjék csak az énekfoglalkozásra, hassa át az egész napot,
- * ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése,
- * zenei képességek, készségek alakítása, fejlesztése,
- * ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése, improvizációk támogatása,

- * differenciált, egyéni fejlesztés, melyben helyesen alkalmazza a gyermek pozitív megerősítését,
- * a helyes testtartás és az esztétikus mozgás igényének, készségének alakítása
- * minél magasabb szintű szakmai felkészültség, ének – és hangszer tudás (továbbképzések, szakmai bemutatók).

3.3. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Az ábrázolás technikái mellett a gyermekek megismerkednek különböző műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel. Az egész nap folyamán a gyermekeknek lehetősége van szabad önkifejezésre, az esztétikai élmények befogadására. Ezáltal a belső képi világuk gazdagodik.

A vizuális nevelés, az ábrázolás, mintázás, kézimunka sokszínű tevékenység, amelyet állandóan biztosítunk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének, nemzeti identitástudatuk megalapozásának. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A vizuális nevelés célja:

A gyermekekben formálódjanak a vizuális alkotáshoz szükséges készségek, fejlődjenek képességgé:

- vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás pontosabbá tétele
- intellektuális látás kialakítása
- a gyermek képi, plasztikai kifejezőképességének, komponáló, térbeli
- tájékozódó és rendező képességének alakítása
- tér, forma és szín képzeteinek gazdagítása
- képi gondolkodásának fejlesztése
- a gyermek megismertetése egyszerű technikákkal, munkafolyamatokkal
- szociális éréseinek elősegítése (közös munkák, egyéni önkifejezés során)

- mozgásfejlesztés (szem-kéz koordináció, nagymozgások, finommotorika fejlesztése)
- verbális fejlesztés.

Óvodánkban a gyermekek a vizuális tevékenységeket a nap bármely szakaszában választhatják. Az eszközök mindig elérhető, műhelyszerűen elrendezett helyen vannak. A gyermeki alkotókedvhez önállóságot és teret biztosítunk az egész nap folyamán.

A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei, a témákat a környezet tárja elénk. A napirend lehetőséget ad a környezet ezernyi szépsége, értéke megjelenítésére, bármilyen anyaggal, bármelyik technikával.

A gyermeknek maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos. Az esztétikusan kialakított csoportszoba, a harmónia elősegíti a térbeni tájékozódó és rendező képességek alakulását, a gyermekek esztétikai érzékenységének, igényességének fejlődését.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka megtervezéséhez pedagógiai alap:

- * az évszakok változásai,
- * a hagyományok,
- * az ünnepek,
- * és egyéni, vagy közös élmények.

A vizuális nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A gyermek átéli az alkotás örömét, kezdeményezővé válik, önbizalma erősödik. A különböző művészeti alkotásokkal való megismerkedés segíti képi-plasztikai kifejezőképességét, komponáló képességét, szép iránti nyitottságuk alakulását, valamint a fantáziaviláguk gazdagodását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * ismertesse meg a gyermekeket a különböző anyagokkal, a kézimunka technikai alapelemeivel, néhány népi kézműves mesterséggel, és az újabb technikákkal,
- * a gyermek kíváncsiságára építve megadni számukra a választás lehetőségét anyagban, témában, technikában,
- * egyéni segítségadás a gyermek továbbfejlődése érdekében,
- * élmény-nyújtás a természeti és társadalmi környezetből,
- * kézműves sarok kialakítása.

3.4. MOZGÁS

Az óvodai nevelés lényeges eleme a testi nevelés, a mozgásfejlesztés.

Célja:

A mozgás megszerettetése, a testkultúra, az egészséges életmód és életvitel megalapozása, az állóképesség és az ügyesség fejlesztése.

Az óvodáskorú gyermek lételeme a mozgás. A torna, a mozgásos játékok, a játékos mozgások, prevenciós gyakorlatok fejlesztik a gyermek természetes mozgását, a testi képességeket, befolyásolhatják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét, a mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, döntést és alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását. A mozgás minden formája élményt nyújt, minden egyes feladat természetes kihívás a gyermekek számára.

A játékos mozgásoknak teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán, vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget biztosítunk. Ezáltal ráneveljük a gyermekeket az egészséges életmódra. Figyelembe vesszük az egyéni képességeket és szükségleteket.

A természetes mozgások (járás, futás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) fejlesztése a mindennapos testnevelés, a testnevelés foglalkozás és a szabad játék során történik. Változatos és speciális tornaeszközökkel rendelkezünk. Udvari és csoportszobai játékeszközeink is sok lehetőséget adnak a mozgásfejlesztés sokoldalú megvalósításához (pl.: Galéria, tér- és mászó játékok).

A mozgás személyiségfejlesztő hatása:

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgást fontosnak tartjuk minden nap. A mindennapos mozgás változatos formában alkalmazzuk óvodánkban, de van, hogy néhány alkalommal azonban más mozgásos tevékenységgel helyettesítjük: pl versenyfutás, séta, kirándulás, tánc, szánkózás, hógolyózás, gyermekjóga, Mozgáskotta stb. Ezek a gyerekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket

sokszínű, változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok, rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül, különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásai.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás- fejlődésére.

A spontán- a játékban, azon belül a szabad játékban- megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyerek számára lehetőséget kell biztosítani. Az intézmény nagycsoportos gyermekei számára az óvoda gyógytestnevelő szakvégzettséggel rendelkező óvodapedagógusa heti egy alkalommal prevenciós céllal tartásjavító tornát tart. Törekedni kell a gyermekeket jobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * mindennap biztosítja a gyermekek szabad és szervezett mozgás gyakorlásának lehetőségét,
- * ügyességi és versenyjátékok szervezése,
- * napi húsz-negyven perc aktív mozgás megszervezése,
- * különböző tornaszerek, kézi szerek, udvari felszerelések, terepviszonyok felhasználása.

3.5. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok,

szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortársi kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos zöld óvodai magatartásformálás alapozására, alakítására.

Környezeti nevelés

„ Mi az ember a természetben?

Semmi a végtelenhez képest,

Minden a semmihez képest,

Valami a semmi és a minden közt. ”

(Pascal)

A gyermek számára a külső világ megismerésének kiindulópontja minden esetben a szűkebb természet és társadalmi környezet, ahol él. Innen sokirányú információ, élmény, tapasztalat éri. Ellesi a különböző magatartási és kommunikációs formákat, szokásokat, szabályokat, sokirányú hatás éri a gyermekeket, a megismerés folyamatának is komplexnek, sokirányúnak kell lennie.

A környezeti nevelés célja:

A természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszonyulás megalapozása. Az élő és élettelen világ megismertetése, megszerettetése és védelme.

Mivel az óvodáskorú gyermeket érzelmei irányítják, a külső világ megismerése és érzelmein keresztül kell, hogy történjen. Ezért először a gyermeket saját környezetének értékeivel, szépségével kell megismertetni, mert így alakítható ki a természet szeretete. Ismeretei saját élményeken, tapasztalatokon, érzéseken alapulnak.

A környezeti nevelés szinterei:

- az óvoda udvara
  - virágos kert
  - fűszer- kert
  - veteményeskert.
- a kirándulások és séták helyszínei:
  - faluvégi rétek, erdők
  - utcák, utak,
  - Tópart
  - Által ér
  - Les-hegy
  - Környebánya, Vértessomló
  - betakarítások helyszínei (szántóföldek, családi kertek)
  - a környező helyek és helységek lehetőségei
  - Magyar Madártani Egyesület Naszály Ferencmajori terület
  - Esztergomi Duna Múzeum Víz Világnapja alkalmával
  - év végi kirándulások keretében új helyszínek felfedezése.

Mind a szűkebb, mind a tágabb világ megismerése fontos feladatunk:

a) Természetes és mesterséges környezet

A természetes és mesterséges környezetben mind élő, mind élettelen dolgokkal találkozunk, jelenségekkel ismerkedik meg. Ezek megfigyelése, megértése, az ezekkel kapcsolatos tapasztalat szerzése során kialakul benne a természet szeretete, az élet tisztelete. Megalapozódik a természet- és környezetvédelmi szemlélet kialakulása:

Ismeri – szereti – nem bántja!

b) Társadalmi környezet

A társadalmi környezettel való kapcsolat során megismerkednek emberi alkotásokkal, technológiákkal, munkafolyamatokkal. Az emberi együttélés szabályaival és a hagyományőrzéssel.

c) **Az ember**

Az ember maga. Ez a témakör az énré irányuló környezeti nevelést foglalja magába. Ide tartozik az énkép, testkép, testséma kialakítása, az egészséges életmódra nevelés (táplálkozás, mozgás, életmód, életvitel). Az egészséges életmódra való nevelés fontos feladata a betegségek megelőzése, a gyermeknek önmaga elfogadása, harmóniára való törekvés, bizalomra nevelés, erkölcsi érzék fejlesztése (tehát a pozitív irányultság kialakítása), a tolerancia kialakítása, a másság elfogadása. Az ismerkedés, tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik. A gyermekekben megerősítjük, hogy a természetben minden összefügg egymással, és az ember felelőssége milyen nagy a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

A külső világ megismerésére nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A tevékenységek és élmények hatására a gyermekek érzelmileg kötődnek a szűkebb, majd a távolabbi környezethez.

Az óvónő megismerteti a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a nemzeti kultúra, ezen belül a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanítja ezek szeretetét, védelmét is. Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Az óvodapedagógus feladata:

- * segítse a gyermeket a világ felfedezésében,
- * biztosítson minél több és változatosabb eszközt a tevékenykedéshez, megismeréshez,
- * lehetőség szerint, mindent a saját természetes környezetében ismertessen meg a gyermekekkel,
- * a szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása,
- * az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével,
- * a természet szeretetére nevelés, a természet közeli élettellel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára,
- * a fenntartható fejlődés érdekében környezettudatos magatartás megalapozása
- * nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott légkör biztosítása.

„Hajolj felém, tanulj meg engem,
próbáld meghallani csepp hangomat,
hogy rám ismerj, ne légy olyan magad,
olyan tökéletesen egymagad,
ha egyszer neveden szólítalak.”

(Szabó Magda: Fű)

Zöld Óvoda programunk

Óvodánk 2014-ben először, majd 2017-ben másodszor is elnyerte a Zöld Óvoda címet. A Zöld Óvoda cím már régóta végig kíséri munkánkat, óvodai nevelésünk egész folyamatát átszövi. Mára már óvodánk minden dolgozója számára fontos ez az elismerés. A zöld óvodai szemlélet dokumentumainkban is megjelenik. Óvodánk programjában mindig központi helyet foglalt el a környezeti nevelés, és a hozzá szorosan kapcsolódó egészséges életmódra nevelés és a mozgás. A környezeti nevelés a gyermek egész személyiségére hat, egészséges környezetben, sok mozgással, játékos tevékenykedtetéssel, szenzitív játékokkal, az élménypedagógia módszereivel alakítja nemcsak a gyermek, hanem a gyermekén keresztül a szülők környezethez való pozitív viszonyát. Családokat bevonó programokkal, rendezvényekkel igyekszünk megnyerni céljainknak a szülőket is. A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete segíti. Az egészséges életmódra neveléssel kapcsolatos feladataink megvalósítása a teljes körű egészségfejlesztési program keretében történik. 2018-ban csatlakoztunk a Blum országos programhoz.

Célunk a Zöld Óvoda cím megújítása, végül az Örökös Zöld Óvoda cím elnyerése.

Az óvodapedagógus feladatai a zöld óvodai szemléletmód kialakításában:

- példamutató, környezettudatos magatartásminta biztosítása a gyermek számára
- értékek közvetítése a család felé és életmód szemlélet változtatás
- ökológiai szemléletmód kialakítása, mely szerint a természetben minden élőlény egyformán fontos,
- pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, emberi értékekhez,
- környezetvédelem fontosságának hangsúlyozása, a hulladékok szelektív gyűjtése, az újrahasznosítás fontosságának megismertetése, gyakoroltatása,
- zöld jeles napok beépítése az óvodai életbe,
- helyi természeti és környezeti értékek, az emberi munka fontosságának megismertetése,
- a nevelési területek és tevékenységformák komplexitásának biztosítása,

- lehetőség biztosítása megfigyelésekre, összefüggések felfedezésére,
- amit csak lehet a helyszínen, a természetben, élőben figyelhessenek meg a gyerekek,
- élősarok kialakítása a csoportszobában.

Programok, technikák a környezet tanulmányozására:

- élményszerző, gazdagító programok biztosítása
- erdei óvodai programokon való részvétel
- tehetséggondozás (rajzpályázatok)
- Hulladékból újra hasznosat kiállítás
- Madárdalos Óvoda program: madárodúk megfigyelése, odú-les, madárbemutatók, téli madáretetés
- faültetés, kiskertgondozás
- madarak karácsonya
- Biztonságos Óvoda program
- Gyümölcs – és zöldség napok
- Blum program – Egészségzsákok, előadások
- Zöld jeles napok megtartása: Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja, Takarítás világnapja, Állatok világnapja
- Autómentes nap
- Az állatok szeretetére, gondozására, védelmére nevelünk: a csoportban figyelhetik a gyerekek a halak vagy a teknős életét. Segíthetnek etetésükben, gondozásukban. A madárvédelem nem csak a téli időszakban valósul meg.
- Az élet tiszteletére, szeretetére nevelünk. Mindennek, ami él joga van az élethez.
- Próbáljuk éreztetni a gyerekekkel, hogy mi egy nagy egység, a világ, a Föld apró, de fontos lényei vagyunk, minden, amit teszünk, kihat a világ, a Föld sorsára.
- Gyűjtjük a természet, környezet kincseit, hogy még jobban megismerhessük. Rendezünk gyűjteményeket, kiállításokat szervezünk.
- A gyermek gyűjtőszennvedélye lassan gyűjtőmunkává alakul és képessé válik arra, hogy céltudatosan keressen, kutasson (pl.: témához, fogalomhoz keres anyagot, képet, eszközt, verset, mesét stb.).
- Az óvodai kísérletek is segítik a gyermekek megfigyelő- és gondolkodóképességének fejlődését.

Matematika

*„ A játék, az különös.
Gömbölyű és gyönyörű,
Csodaszép és csodajó,
Nyitható és csukható,
Gomb és gömb és gyöngy, gyűrű”*

(Kosztolányi Dezső: A játék)

Az óvodáskorú gyermek elsődleges és legfontosabb tevékenysége a játék. Ezért a megismerés folyamatát is játékként kell, hogy megélje. Ebben a korban a gondolkodás – Piaget szerint – szemléletes cselekvő szintű, a megismerés érzékszervi mozgásos formájú. Életkori sajátágaiból adódóan az óvodás képtelen absztrakt gondolkodásra. Ezért matematikai ismereteit konkrét, az életből és természetből vett tapasztalatok útján alapozzuk meg. Így személyisége, problémamegoldó képessége spontán fejlődik.

A matematikai nevelés célja:

A gyermekek matematikai készségének megalapozása, logikus problémamegoldó gondolkodás fejlesztés.

Az óvodai matematikai nevelés három nagy területtel foglalkozik:

- a., Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása (szétválogatások, sorba rendezések, ítéletalkotások – összehasonlítások szavakban)
- b., Számfogalom megalapozása, (mennyiségek összemérése, halmazok összemérése, párosítás, számlálás, sorszámok)
- c., A valóságos világ sík és tér formái mozgásban, látványban, hangzásban, képzeletben, gondolatban

Matematikai nevelés feladata az óvodában:

- * egyrészt a matematikai kíváncsiság, érdeklődés felkeltése, kibontakoztatása, valamint a matematikára való beállítódás elősegítése,
- * másrészt az iskolai tanuláshoz szükséges tapasztalatok megszerzése, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.

A személyiségfejlesztő hatása:

A gyermekek az óvodapedagógus segítségével felfedezhetnek, próbálkozhatnak. A sikerélmény pozitívan hat személyiségükre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * A játék, illetve szabadidős tevékenység során kialakult szituációk felismerése és kihasználása.
- * Az eszközök és tevékenységek biztosítása, ami lehetővé teszi matematikai tapasztalatok, ismeretek szerzését.
- * A gyermek ötleteit és az aktuális eseményeket felhasználni.
- * A gyermek igényeit, életkori sajátosságait figyelembe venni.
- * Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése az elmélyült tevékenykedéshez.
- * A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett komplex tevékenységekben problémahelyzetek teremtésével, a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés, önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása.

VII. ÉLETSZERVEZÉS

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

1. Az óvodai csoport kialakítása

Lehetséges osztott és vegyes csoportok szervezése. A maximális csoportlétszám 25, mert az egyéni fejlesztést, a napi többféle tevékenységet nagyobb létszám mellett nehezen lehetne megszervezni és irányítani.

Az óvodáskorú gyermeket nagyfokú érzelmi kötődés és biztonságvágy jellemzi, ezért a napi események mindig a megszokott módon, állandó személyes kapcsolatban történnek.

A csoport munkáját két szakképzett óvodapedagógus szervezi és irányítja, és egy szakképzett dajka segíti. Az óvoda teljes nyitva tartási ideje alatt az óvónő foglalkozik a gyermekekkel. A zárástól a nyitásig nevel óvodánk.

A csoportszobákban minden tevékenység nyugodt és állandó helyet kapott. Itt minden szükséges alapanyag, eszköz, szerszám, motiváló és esztétikus elrendezésben, könnyen elérhető helyen van (mesesarok, babasarok, festő-rajzolósarok, építősarok zenesarok, bábszínház, barkácsoló sarok, „zöld sarok”, sütés-főzés helye).

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztéséhez, fejlődéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A csoportokban a gyerekekkel közösen alakítjuk ki a szabályokat és szokásokat.

2. A tevékenységek szervezeti és időkeretei

Szabadon választott tevékenységek:

Időtartamuk tetszőleges. A gyermekek számukra érdekes lehetőségeket választanak, ezeket váltják, vagy továbbfejlesztik szabad játékká.

Felajánlott tevékenységek:

Komplex foglalkozások, melyek a tevékenységek eredményes befejezéséig tartanak. Ezekbe a tevékenységekbe a gyermekek az érdeklődésüknek megfelelően kapcsolódnak be. A gyermekek a tevékenységeket az óvónő átgondolt tervezése, szervezése alapján egyénileg, vagy mikro csoportosan, vagy csoportosan végzik. A formákat az életkori jellemzők, az egyéni fejlettsége és a tevékenységek jellege befolyásolják. Az óvodapedagógus döntésétől függően esetenként kötelező foglalkozás is szervezhető.

3. Napirend

Stabilitás és rugalmasság jellemzi. Vannak azonos időpontban visszatérő tevékenységek (étkezések, udvari tartózkodás, alvás, játéktevékenység). A rugalmasság vonatkozik a reggelizés és uzsonnázás módjára, az eltérő, egyéni alvásigény figyelembevételére, a gyermek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére. A legtöbb időt a játékra kell fordítani. Amikor csak lehet, a szabadban végezzük a különböző tevékenységeket. A napirend kialakítása az időkeretek meghatározásával az óvodapedagógus feladata.

Napirendünk:

5³⁰-12⁰⁰

- pihenés szükség szerint,
- játék, tanulás a tevékenységek választásával,
- gondozási feladatok,
- részben folyamatos reggeli,
- csoportos foglalkozások szervezése,
- testnevelés,
- mesélés –verselés, dramatizálás,
- udvari tevékenységek,
- tisztálkodás

12⁰⁰-15⁰⁰

- ebéd,
- gondozási feladatok,
- mese,
- pihenés,
- folyamatos felkelés

15⁰⁰-17⁰⁰

- tisztálkodás,
- folyamatos uzsonna,
- gondozási feladatok,
- játék a szabadban, vagy a csoportszobában,
- egyéni fejlesztés.

A helyi szokásoknak megfelelően korcsoportonként változhat.

4. Hetirend

A szabad játékidő biztosításával a tevékenységek sokszínű, sokféle variációja lehetséges. Jusson elegendő idő a tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására, vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzetekhez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A hetirend összeállításának elvei:

- * naponta biztosítani kell a rendszeres mozgásfejlesztést, ezért napi 20-30 percet kell fordítani a közös mozgásra, mozgásos játéokra,
- * heti kötelező testnevelés,
- * a mese a mindennapok része,
- * a hetirend kialakítása az óvónő feladata, az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével.

5. A csoportszoba és az udvar felszereltsége

A sokfajta, változatos és elmélyült tevékenységek lehetősége mindenütt adott. Az állandó tevékenységeknek állandó helyszíne van.

Könnyen hozzáférhető helyen, minden eszköz állandóan a gyermekek rendelkezésére áll.

A berendezésnél és a felhasználásnál a természetes anyagokat előnyben részesítjük.

Fokozatosan mobil bútorok, játékok beszerzésére törekszünk.

VIII. ÓVODAI ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK, RENDEZVÉNYEK

Az aktív és önálló gyermekek nevelésének egyik sajátos eszköze a jól előkészített ünnep és szépen megformált ünneplés.

Az ünnepelni tudást szeretnénk megtanítani óvodásainknak az életkornak megfelelő élmények útján. Örömet, közös készülődést jelentenek a gyermekek elé állított közeli és messzebbi távlatok. Sokrétű, közös tervezgetések és tevékenységek ezek. Motiváljuk és segítjük a gyermekek ötleteinek megvalósulását, közben hagyományok születnek. (pl. ajándékkészítés, születésnap, nagyok búcsúztatása stb.)

Az ünnepek és megemlékezések időről időre visszatérő, sajátos keretek között lezajló közösségi események. Perspektívát adnak, megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák az együvé tartozás élményét.

Közel hozzák a szűkebb és a tágabb környezet eseményeit. Kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és emlékei beilleszkednek a gyermekek természetes életrendjébe.

Sokfajta tevékenységformára adnak lehetőséget. Óvodásaink tevékenységek során szerzik az ünneppel kapcsolatos ismereteiket. Elsősorban az élmény, a meghitt, örömteli hangulat a fontos. Az ünnepek fényét emeli a feldíszített óvoda, a gyermekek és a felnőttek ünneplő ruhája, a meglepetések, a kölcsönös ajándékozás és az ünnepi étrend. A családias, közvetlen hangulat megteremtése ad bátorságot és önbizalmat a gyermeknek a szerepléshez. Az ünnep alkalmával fontosak a külsőségek.

A felszabadult, vidám hangulat során éreztetjük a gyermekkel, hogy az ünnep nemcsak óvodai esemény. Részt vesznek benne a körülöttünk élők és a tágabb környezet is. Így átélhetik, hogy mit is jelent nagyobb közösség tagjának lenni. Az ünnep hangulatát tovább emeli a felnőtt közösség, a szülők, vagy vendégek ajándéka. (közös ének, bábozás, dramatizálás, stb.)

A különböző jellegű ünnepeket különbözőképpen szervezzük meg. Fontos szempont a gyermekek érdeklődése, a kialakult hagyományok, a szülők igénye és az óvoda környezeti adottsága. Előkészületük, megtartásuk nem jelenthet terhet a gyermekek számára.

Az óvoda élet hagyományos ünnepei:

- * Vackor-nap,
- * Gyermek születésnapja,
- * Anyák Napja,
- * Évzáró,
- * Gyermeknap,
- * Nagyok búcsúztatás.

Néphagyományhoz kapcsolódó ünnepek:

- * Márton napi lámpás felvonulás,
- * Advent,
- * Mikulás,
- * Karácsony,
- * Gyertyaszentelő- Medve napi vígasságok,
- * Farsang, télkergetés,
- * Húsvét.

Nemzeti ünnepeink:

A hazaszeretet érzésének megalapozását, a magyarságtudat kialakítását fontosnak tartjuk.

- * Október 23.
- * Március 15.
- * Nemzeti összetartozás, Trianon- június 4.
- * Augusztus 20.

Időszakos ünnepek:

- * Takarítási világnap - szeptember 21.
- * Autómentes nap- szeptember 22.
- * Állatok Világnapja- október 4.
- * Egészség hónapja- november
- * Nőnap - március 8.
- * A Víz Világnapja- március 22.
- * A Föld Világnapja- április 22.
- * Madarak és Fák Világnapja- május 10.

Rendezvények:

- * játszódélutánok (adventi, gyermeknapi szöszmötölő)
- * SZM által szervezett Márton napi és farsangi felvonulás
- * Idősek köszöntése (tavaszi)
- * Föld napi rendezvény

Ezek a szülőkkel együtt kerülnek megrendezésre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * a mindennapok együttélésében gyakorolt szociális viselkedést az ünnepek szokásaival, viselkedésmintáival gazdagítsa,
- * a készülődés élményét, az érzelemfokozó hangulati elemeket helyezze előtérbe,
- * egyes ünnepek előkészítésébe vonja be a szülőket is,
- * időben kezdjen hozzá az előkészületekhez,
- * adjon lehetőséget a gyermeki önállóság megvalósulásának,
- * döntés a gyermekekkel közösen – együttes megvalósítás.

IX. KAPCSOLATRENDSZER

Nevelőtestület

Óvodánkban fontosnak tartjuk a csoportban dolgozó óvónők jó együttműködését, a gyermekekre vonatkozó információk átadását.

A munkahelyi légkör, a csoportszellem alkalmas az alkotó munkastílus megvalósítására. A testület munkavégzésében hangsúlyos a felelősségérzet, az igényesség, az új iránti fogékonyság, az önképzés és a nyitottság. A nevelőtestület a döntések előkészítésében és végrehajtásában részt vesz.

Elengedhetetlennek tartjuk, hogy a pedagógus személyisége kiegyensúlyozott legyen. Hiszen csak olyan személyiségjegyeket tud eredményesen formálni a gyermekekben, amelyek őbenne is megvannak. Fontos még, hogy a többleterőforrásokat, képességeket merje mindenki vállalni, megmutatni és ezt tudjuk is elfogadni a másiktól.

Nevelési elveink, módszereink:

A nevelőtestület közös nevelési elveket és értékrendet fogalmaz meg, figyelembe véve a pedagógia fejlődését. Az óvónő maga választhatja meg a nevelési helyzetekhez szükséges módszereket, élhet módszertani szabadságával. A gyermeknek szüksége van az óvodapedagógus vezetésére. Elsősorban indirekt irányítási stílust alkalmazunk.

Fejlesztő hatásokban gazdag nevelési helyzeteket teremtünk, érzelmekkel telített, elfogadó légkört, érdekes tevékenységeket, aktivitásra készítő motivációt biztosítunk.

Spontán és tervszerűen alkalmazott, játékos pedagógiai eljárásokkal segítjük az egyén és a közösség állandó és folyamatos fejlődését.

Alkalmazotti közösség

Óvodánk minden dolgozója értő és segítő szeretettel veszi körül a gyermekeket. Tekintettel vannak szükségleteikre, igényeikre, figyelnek véleményükre. A felnőtt közösség minden tagja tisztában van azzal, hogy magatartása, viselkedése példaértékű.

A munkatársak egymás közötti kapcsolatában döntően a pozitív hozzáállás, az egymás iránti tolerancia, empátia érzékelhető.

Nevelőmunkánkat minden csoportban szakképzett dajkák segítik. A gyermekekkel szemben mindig szeretetteljes, türelmes bánásmódot tanúsítanak.

Az egész nap folyamán szükségesnek tartjuk a dajka jelenlétét a csoportokban, mert a sokfajta tevékenységnél segítséget tud nyújtani, mert a pedagógiai munka eredményességét ez pozitívan befolyásolja.

Kapcsolattartás, együttműködés a nevelés egyéb színtereivel:

Az óvoda és a család kapcsolata:

Óvodánk arra vállalkozik, hogy a szülőkkel szorosan együttműködve nevelje, kibontakoztassa, fejlessze a gyermeket. Az irányítószerop az óvodáé a kapcsolattartás során. Mindig nyitottak, kezdeményezők vagyunk a szülők felé.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Minden 3 évét betöltött gyermeknek biztosítjuk az óvodai ellátást.

Óvodába lépés előtt a gyermekeket meglátogatjuk otthonaikban. Már az első szülői értekezleten megismertetjük a szülőkkel az óvodánk programját, házirendjét, célkitűzéseinket nevelési felfogásunkat, alapelveinket. A befogadás folyamatosan és fokozatosan történik. A gyermek a szülővel együtt ismerkedhet és játszhat az óvodában.

A családokkal jó a kapcsolatunk és ezt maguk a szülők is így érzik. Mindenben számíthatunk rájuk.

Az óvoda és a bölcsőde kapcsolata:

A bölcsődés gyermekeket óvodakezdés előtt meglátogatjuk a bölcsődében, és ők is ellátogatnak az óvodába. Felmérjük a HHH gyermekek számát. Célunk a bölcsőde és az óvoda kölcsönös együttműködése és a bölcsőde, óvodai átmenet megkönnyítése (hospitálás).

A kapcsolattartás formái:

- * napi találkozás,
- * fogadó óra (félévente egyszer, ill. szükség szerint),
- * családlátogatás,
- * szülői értekezletek (egy évben négyszer),
- * nyílt napok,
- * kirándulások,
- * ünnepek,
- * játékdélutánok,
- * rendezvények (Vackor Gála, Márton napi felvonulás, szöszmötölők, Farsangi felvonulás, Jótékonyági bál, Föld napi rendezvény),
- * a Szülői Szervezet működésének biztosítása,
- * rétegcsoport megbeszélések,
- * Szülői Fórumok – a szülői igény szerint.

Az óvoda és az iskola kapcsolata:

Kölcsönösen megismerjük egymás pedagógiai programját. Cél a nevelőpartneri, emberi kapcsolatok kialakítása, elmélyítése. Legyen tartalmas az együttműködés. Keressük az együttműködés sokoldalú lehetőségeit. Kezdeményezők vagyunk itt is. Rendszeresen meglátogatjuk az első osztályosokat. Nagycsoportosainkkal ellátogatunk az iskolába, részt veszünk egy-egy tanítási órán, közös rendezvényeken. Bármikor szívesen látjuk az iskola nevelőit és a visszalátogató gyermekeket. Beiskolázás előtt, részletes tájékoztatást kérünk a

leendő elsős tanítónőktől. Segítjük a HHH gyermekek képességeiknek legmegfelelőbb intézmény választásában.

Pedagógiai Szakszolgálat, fejlesztő pedagógus, pszichológus:

Szükség esetén igénybe vesszük szakembereinek segítségét. A kapcsolattartás formái: a gyermekek problémáinak feltárása a nevelési év elején az óvodában, vagy a szakszolgálatnál történik. A kapcsolatunk folyamatos, élő, kölcsönös. A beilleszkedési zavarokkal, magatartási problémával küzdő illetve HHH, HH gyermekek vizsgálatához, egyéni fejlesztéséhez, az iskolaérettség megállapításához kérünk segítséget, szakvéleményt. MSSST vizsgálatot szakember segítségével minden évben elvégezzük az érintett gyermekeknél. A szakszerű, speciális foglalkoztatás az utazó gyógypedagógusok, logopédusok segítségével történik.

A Tatabányai Többcélú Kistérségi Társulás keretében igénybe vesszük logopédiai szolgáltatásukat.

Óvodánk saját fejlesztő pedagógussal és pszichológussal rendelkezik, akikkel közösen fejlesztjük gyermekeinket. A fejlesztő pedagógus 5 éves kortól minden gyermekünket méri és szükség esetén heti egy vagy két alkalommal fejleszti.

Óvoda és Önkormányzat:

Fenntartónk mindig szem előtt tartja a gyermekek érdekeit, a nevelés-oktatás kérdése fontos számára. Szakmai önállóságunkat messzemenően tiszteletben tartja. A működésünkhöz szükséges költségvetést lehetőségeihez képest maximálisan biztosítja. Tanügyigazgatási kérdésekben óvodánk élhet a jogokkal.

Az óvodapedagógusok a helyi társadalom megbecsült tagjai. A gyermekvédelmi felelős tartja a kapcsolatot a Gyermekvédelmi Szakszolgálattal és a Család és Gyermekjóléti Központtal.

Művelődési Ház

A Művelődési Házban lehetőséget kapunk egy-egy ünnepély, egyéb rendezvényeink megszervezésére, bábelőadás, mesejáték, filmvetítés, kiállítás és könyvtár megtekintésére.

Német Nemzetiségi Önkormányzat

Intézményünkben nemzetiségi hagyományörző szakkör működik, a gyerekek részt vesznek az általuk szervezett rendezvényeken.

Kapcsolat az egészségügyi szervezetekkel:

A gyermekorvos, a fogorvos és a védőnők rendszeresen figyelemmel kísérik a gyermekek egészségét, fejlődését.

Kapcsolat a helyi civil szervezetekkel:

- Nőklub
- Környe Óvodás Gyermekéiért Alapítvány
- Környei Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Egyesület
- helyi Vöröskereszt

Ezen szervezetek programokkal, egészség hetében gyümölcscsel (Vöröskereszt) illetve ajándékokkal támogatják gyermekeinket.

Kapcsolat a csákvári Vértes Naturparkkal és a Magyar Madártani Egyesület helyi szervezetével:

Évente több alkalommal vehetünk részt madármegfigyelésen.

Kapcsolat az esztergomi Duna Múzeummal:

A víz világnapja alkalmából a nagycsoportosainknak minden évben lehetőséget biztosítanak a kiállítás interaktív megtekintésére.

Kapcsolat a környei Öregek Napközi Otthonával:

Rendszeresen felnőtt és gyermek műsorokkal örvendeztetjük meg az időseket.

X. GYERMEKVÉDELEM

Programunk felvállalja az óvoda óvó-védő funkcióját. Óvodapedagógusaink minden gyermekre odafigyelnek, a legkisebb változásokat is észreveszik. Ilyenkor elbeszélgetnek a szülőkkel, próbálják kideríteni az okokat. Ha szükséges, meglátogatják a családot az óvodavezetővel. Minden esetben felajánljuk a segítségünket. Ha saját hatáskörben nem tudjuk megoldani a problémát, jelezzük a Gyermekvédelmi Szakszolgálatnak és a Család és Gyermekjóléti Központnak, illetve a megfelelő helyre irányítjuk a szülőt.

Községünkben első jelzőrendszerként működik a védőnői szolgálat. Megfigyeléseikre, tapasztalataikra építhetünk.

A későbbi társadalmi zavarok megelőzése érdekében:

- * csökkentjük a gyermekek pszichés terhelését (elfogadás, nyugodt, érzelmekkel telített légkör, egyéni differenciált bánásmód stb.)
- * segítjük az élet minden területén őket (pl.: ha a szokásrendszerben hiányokat tapasztalunk, pótoljuk ezeket)
- * ha szükséges, a Gyermekvédelmi Szakszolgálat és a Család és Gyermekjóléti Központ segítségét kérjük.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- * Együttműködés a gyermekekkel, szülőkkel, kollegákkal, védőnővel, a gyermekorvossal, az Önkormányzati jegyzővel, aljegyzővel és a Tatabányai Járási Egyesített Szociális Intézmények Család és Gyermekjóléti Központ óvodánkhoz kirendelt munkatársával.
- * Veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vétele környezettanulmány, súlyossági fok felmérése, további stratégiák kidolgozása, esetleges jelzés a Gyermekvédelmi Szakszolgálat és a Család és Gyermekjóléti Központ felé.
- * Szociális ellátásokról tájékoztatás, illetve kezdeményezés:
  - ☺ rendszeres gyermekvédelmi támogatás
  - ☺ rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- * Arra törekszünk, hogy a hátrányos helyzetű (HH), a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (HHH) anyagi okokból ne szoruljanak ki az óvoda szervezett programjaiból.
- * Kapcsolattartás a Gyermekvédelmi Szakszolgálattal és a Család és Gyermekjóléti Központtal a mentális segítség érdekében, ill. az intézmény pszichológusával.
- * Titoktartás.
- * Továbbképzéseken való részvétel.

Az óvónó feladatai:

- * együttműködés a gyermekekkel, a szülőkkel, a gyermekvédelmi felelőssel
- * év elején felméri a csoportban lévő hátrányos és veszélyeztetett gyermekeket jelzi a gyermekvédelmi felelősnek a problémát
- * ha szükséges a gyermekvédelmi felelőssel közösen családlátogatást végez, fogadóórát tart
- * a tanév során különös figyelmet szentel a HHH, HH tehetségek és fejlődésben akadályozott, lemaradt gyermekek differenciált fejlesztésére
- * a hátrányos helyzetű gyermekeknek természetbeni segítséget nyújt

- * általános prevenció
- * a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása

XI. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Óvodába lépés:

Az óvoda a gyermeket 3 éves korától foglalkoztathatja. Abban az évben, amelyben a gyermek augusztus 31-ig betölti 3. életévét, szeptember 1-jétől óvodakötelessé válik. Az óvoda felveheti azt a körzetében lakó gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen érintett lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező három éves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. A kötelező felvételt biztosító óvoda viszont - ha a gyermek betöltötte a 3. életévét nem tagadhatja meg a HH és HHH gyermekek, továbbá azon gyermekek felvételét, akik a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 41. §-a alapján jogosult a gyermek napközbeni ellátásának igénybevételére, illetve akinek felvételét a gyámhatóság kezdeményezte.

Jelentkezés felvételre:

Áprilisban történik az óvodai beíratás

Szükséges okmányok:

- a gyermek anyakönyvi kivonata, vagy személyi igazolványa
- lakcímet igazoló kártya
- a gyermek TAJ kártyája

A gyermekek nagyobb csoportját szeptemberben fogadjuk. A szülő gyermeke felvételét, átvételét máskor is kérheti. Az újonnan érkező gyermekek fogadása a nevelési évben folyamatosan történik.

Az óvoda vezetője dönt a felvételről, átvételről. Ha az óvodában jelentkezők száma meghaladja a felvehető gyermekek számát, felvételi bizottság tesz javaslatot a felvételre.

A felvett gyermekek csoportba való beosztásáról a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével az óvodavezető dönt.

A szülő a lehetőségekhez mérten választhat az óvodai csoportok között. A beiratkozás előtti időszakban ismerkedő látogatásra várjuk a gyermekeket és a szülőket. Ez a korai személyes kapcsolat segíti a gyermek elválását a családtól és megkönnyíti az óvodai beilleszkedést.

A gyermek óvodai elhelyezését a mindenkor hatályos törvények szabályozzák.

Fellebbezési lehetőség:

A felvétellel kapcsolatos határozat közlésétől számított 15 napon belül a szülő felül bírálati kérelmet nyújthat be az önkormányzat jegyzőjéhez.

Az óvodai elhelyezés megszűnik:

- a szülő döntése alapján (pl.: elköltözés),
- ha a gyermek iskolába lép,
- igazolatlan hiányzás esetén.

Iskolába lépés:

A családi nevelés, a gyermek belső érése és az óvodai nevelés eredményeképpen gyermekeink az óvodáskor végére szociálisan is értetté válnak az iskolára. Az egészségesen fejlődő, szociálisan érett gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A gyermek, ha eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget legkorábban, abban a naptári évben, amelyben a hatodik, legkésőbb, amelyben a nyolcadik életévét betölti tankötelessé válik.

A gyermek, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget elérte, abban a naptári évben, amelyben a 6. életévét augusztus 31. napjáig betölti, megkezdí a tankötelezettség teljesítését.

Egyéb esetekben a mindenkor érvényben lévő jogszabályok rendelkeznek.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak.

A következő képességek fontosak még:

✱ Önbizalom:

A test, a magatartás, a környezet fölött gyakorolt kontroll és irányítás tudata: az a tudat, hogy a siker valószínűbb a kudarcnál, és a felnőttek segítenek.

✱ **Kíváncsiság:**

A tudat, hogy a dolgok megismerése jó és örömteli.

✱ **Céltudatosság:**

A vágy és a képesség a hatáskeltésre, ennek következetes érvényesítésére. Ehhez kapcsolódik a kompetencia, a hatékonyság érzése.

✱ **Kreativitás:**

Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb- szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg.

✱ **Önkontroll:**

A képesség a cselekedeteknek életkornak megfelelő szabályozására, ellenőrzésére, a belső tartás érzete.

✱ **A társas kapcsolódás képessége:**

Képesség másokkal kapcsolatba kerülni annak tudatában, hogy megértsenek bennünket és mi is megértsünk másokat.

✱ **Kommunikációs érzék:**

Vágy és képesség arra, hogy másokkal verbálisan eszméket, érzelmeket, fogalmakat cseréljünk ki. Ehhez kapcsolódik a másokba vetett bizalom és a másokkal, ezen belül a felnőttekkel való érintkezés öröme.

✱ **Együttműködés:**

A képesség összhangba hozni igényeinket másokéval a csoportos tevékenység során.

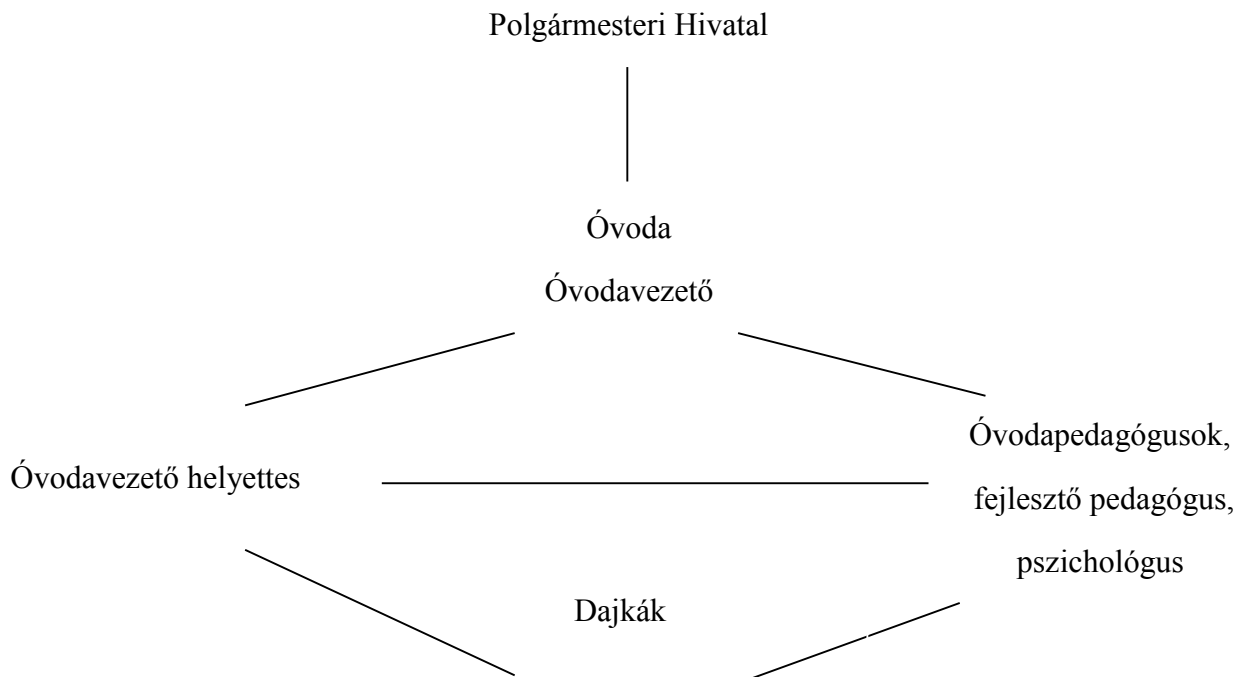
Hogy a gyermek így felvértezve lépi – e át az első osztály küszöbét, nagyban függ attól, hogy szüleitől – és az óvodában – milyen mértékben kapta meg a „szívvel kezdés”-hez elengedhetetlen gondoskodást.

(Daniel Goleman: Érzelmi intelligencia. EQ – 257. oldal Magyar Könyvklub 1998.)

A szülő köteles a meghirdetett időpontban tanköteles gyermekét beírni az iskolába.

Az iskolába lépés feltétele:

- a gyermek megfelelő fejlettsége,
- és életkora.

XII. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

1. Szervezeti és működési rend

Az intézmény érdekében a folyamatos kapcsolattartás lényeges és fontos.

A vezető a külső kapcsolatok feladataiból kevésbé tud átruházni, mivel az intézmény egész munkájára az ő rálátása a nagyobb. Intézményen belüli feladatmegosztás segítheti munkáját úgy, hogy a szakmai munka körüli vezetői teendők ne csorbuljanak.

2. Az óvoda személyi feltétele

1. Intézményünkben, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő pedagógus alkalmazottak (fejlesztő pedagógus, pszichológus) és nem pedagógus alkalmazottak

(pedagógiai asszisztensek, dajkák) összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A csoportokban dolgozó pedagógus-párok mindannyian tudnak olyan harmóniában dolgozni, hogy az biztosítja a gyerekek érzelmi komfortját és egyéni tempóban, értelmi fejlődésüket.

A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki – éppúgy, mint az óvodapedagógus – magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája szükséges a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében.

4. A tanulási és részképesség problémákkal küzdő gyerekek fejlesztését saját fejlesztő pedagógusunk látja el napi szinten.
5. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
6. A migráns gyermekeket is nevelő óvodákban dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

3. Az óvoda tárgyi – dologi feltétele

Óvodánk a település központjában helyezkedik el. Az óvoda udvara, kertje oly módon van kialakítva, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét, játékigényük kielégítését szolgálja és egyben megfelelő munkakörnyezetet is biztosítanak az itt dolgozóknak.

Udvarunkon egyaránt található füves és térköves rész, minden csoportnak virágos kert. Változatos játéklehetőségre, mozgáslehetőségre, sport tevékenységre, különböző tapasztalatok, ismeretek szerzésére adnak lehetőséget.

Az óvodában a csoportok közti átjárhatóság biztosított. Tárgyi – dologi feltételeink feladataink megvalósításához megfelelőek. Működésünk költségvetési fedezete maximálisan biztosított. Az óvoda berendezési tárgyait, a foglalkozási- és játékeszközöket költségvetésünkből biztosítjuk. Felszereltségünket pályázatok, szponzorok, alapítványunk (Környe Óvodás Gyermekéiért Alapítvány) és a Szülői Szervezet segítségével bővítjük tovább.

Ezt a működési színvonalat a jövőben is szeretnénk megtartani. Bízunk abban, hogy Önkormányzatunknak a jövőben is módjában áll az intézményt ilyen mértékben támogatni.

A fogyóeszközök pótlására, az amortizáció korrigálására törekszünk.

Technikai eszközállományunkat folyamatosan fejlesztjük. A gyermekeink képességeinek fejlesztéséhez szükséges eszközeinket folyamatosan gyarapítjuk. Figyelembe vesszük a választott nevelési programunk sajátosságait és ezekhez igazítjuk a csoportok berendezéseit és eszközigényét.

Az óvoda által használt nem tárgyi feltételek:

- * Környebányai Gyermeeküdülő – mint „erdei óvoda” és kirándulóhely,
- * Művelődési Ház: bábelőadások, filmvetítések, ünnepek, értekezletek, jótékonyági bál színhelye,
- * Játsszóter,
- * Sportpálya,
- * Tópart.

Fontosnak tartjuk a játékszereket, a játékeszközöket, a korszerű berendezési tárgyakat, de valljuk, hogy a meghatározó az óvónő és az együtt játsszó, együtt élő gyermektársak. Az optimális feltételek biztosítása az óvodapedagógusok feladata – a pszichológia által feltárt lelki, fejlődési törvényszerűségekhez, ismeretekhez mindenkor igazodva.

4. Tervezés

Az óvodapedagógus tudatos munkájának feltétele az előre átgondolt tervezés.

A cél a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon, éves periódusban gondoljuk át.

Éves tervünk keret jellegű, alapját az évszakok és ünnepek adják. A megválasztott ismeretanyagot több oldalról, több alkalommal, sokoldalúan közelítjük meg. Minél több érzékszervvel tapasztalnak a gyermekek, annál maradandóbb élményt nyújt, mélyebb nyomot hagy a tevékenység. Az éves terv tartalmazza a kitűzött célokat, feladatokat, a képességfejlesztő játékokat, tevékenységeket, a helyi és csoport béli hagyományokat, szokás – s szabályrendszert, valamint amit az óvónő még fontosnak tart pedagógiai szabadságával élve.

Konkrét, részletes formában rövidebb periódusban tervezünk. Mindenkinek magának kell megtalálni azt az idősávot, amelyben a leghatékonyabban tud gondolkodni, melyre előre tud tervezni.

Nyíljon lehetőség a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak meghallgatására és a nevelőmunkában való felhasználásra. Gondoskodni kell megfelelő élmények nyújtásáról, többoldalú tapasztalatszerzésről és tevékenykedtetésről.

Mindig az egész csoportra szólóan tervezünk. Az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezése az óvodapedagógus megfigyelései és a fejlesztő pedagógus felmérése alapján történik. A fejlesztési tervet a fejlesztő pedagógus készíti el egyénre szabottan. A fejlesztést heti 1-2 alkalommal a fejlesztő szobában valósítja meg, egyéni illetve mikrocsoportos formában.

Az óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- * éves keretterv készítése,
- * konkrét tervezés rövidebb tervciklusokban,
- * hetirend és napirend összeállítása,
- * féléves nevelési terv készítése, illetve azok fél évente történő értékelése a naplóban,
- * hetente a csoportnaplóban a tevékenységek tervezése, rövid értékelése, reflexiója,
- * félévenként, korcsoportonként a gyermek fejlődésének komplex vizsgálata a pedagógiai munkaközösség által adaptált, átdolgozott egyéni nyomon követési, fejlődési naplóban, melyről a szülőt is tájékoztatni kell fogadóóra keretében,
- * az óvónő egyéni, differenciált fejlesztés dokumentumai (szükség esetén),
- * a fejlesztő pedagógus minden részképesség zavarra éves tervet készít, mely alkalmazkodik az évszakokhoz és az intézményi hagyományokhoz. (motoros, nyelvi, vizuális akusztikus stb.). Az éves terv alapján hetekre bontott tervet készít. A gyerekek fejlődését egyéni nyomon követési lapon dokumentálja, fejlesztési tervet készít számukra.

5. Az ellenőrzés és értékelés rendszere

A magyar köznevelési rendszer minőségének – hatékonysági, eredményességi és méltányossági mutatóinak – javítása érdekében az oktatásirányítás új szerkezetű irányítási és ellenőrzési modellt vezetett be. Ennek értelmében, intézményünkben egy egységes, nyilvános szempontsor, elvárás- és eszközrendszer (standard) alapján kialakítottuk az önértékelési

rendszerünket, melyet kiegészítenek a rendszeres, az önértékelésre építő külső szakmai ellenőrzések és értékelések (pedagógiai szakmai ellenőrzés, tanfelügyelet).

Az egységes külső és belső értékelés az intézményünk önértékelési rendszeréhez kapcsolódva objektív, fejlesztő értékelést ad számunkra, erre építjük az intézkedési terveinket. Az egységes önértékelés és a külső értékelés alapját standardok adják, amelyeket általános elvárások rögzítenek. Ezeket adaptálta intézményünk önmagára. Mindezek alapján az intézményünk elkészítette a következő 5 éves időszakra vonatkozó intézkedési, valamint a vezetőre és az egyes pedagógusokra vonatkozó önfejlesztési terveiket. Az intézkedési tervek feladatait az intézmény éves munkatervében rögzítik. Értékelési rendszerünk a pedagógusminősítéssel válik teljessé, amely szintén szoros kapcsolatban áll mind a tanfelügyeleti ellenőrzéssel, mind a pedagógusok önértékelésével.

a) A nevelőmunka feltételeinek vizsgálata:

A személyi feltételek biztosítása a fenntartó feladata.

A minőségi munka feltételeinek javítását az intézmény önértékelési rendszerének működtetése és a továbbképzések szolgálják.

A tárgyi feltételek megteremtése a vezető és az óvodapedagógusok feladata a költségvetés és egyéb lehetőségek függvényében.

b) Az óvodai csoportok ellenőrzési és értékelési rendszere:

A belső szakmai értékelés és ellenőrzés a vezető, és a BECS feladata az 5 éves és az éves terv alapján.

Célja: a nevelőmunka segítése, hatékonyabbá tétele.

Közvetett tájékozódás a nevelőmunkáról: beszélgetés, önértékelés, interjú és a pedagógiai dokumentáció alapján.

Dokumentumelemzés:

A csoportban dolgozó óvónők együtt tervezik és valósítják meg a fejlesztést. Naponta és bizonyos időközönként átgondolják nevelőmunkájukat az egyén és a csoport szempontjából.

Az együtt vezetett, naprakész csoportdokumentáció mindezeket híven tükrözi. Képet ad a gyermekek egyéni és közösségi fejlődéséről és az óvodapedagógusok szakmai hozzáállásáról.

Közvetlen tájékozódás a nevelőmunkáról:

A fejlesztő munka ellenőrzése, elemzése és értékelése a csoportlátogatások során történik.

Célja: kitűzött pedagógiai célok és feladatok megvalósulásának vizsgálata.

- * a nevelési év átfogó, fő feladatainak vizsgálata (dokumentum elemzés),
- * a gyermek neveltségi szintjének ellenőrzése,
- * az óvodapedagógus vezetési stílusának, személyiségének vizsgálata,
- * a tevékenységek vizsgálata

A közvetlen belső ellenőrzés formái:

- * tervszerű, előre megbeszélte,
- * spontán, alkalmi szerű.

Külső ellenőrzések formái:

Tanfelügyeleti látogatások illetve pedagógus minősítések.

c) A gyermek fejlődésének értékelése, ellenőrzése:

Az óvodai nevelésnek nem a teljesítmény a célja, hanem a képességek fejlesztése a gyermekek szükségleteinek és képességeinek figyelembevételével és a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva.

Fontos az óvodapedagógus folyamatos önértékelése, valamint a gyermekek és a közösség megfigyelése. A tapasztalatokat írásban kell rögzíteni és a következő tervidőszak reális nevelési tervét erre építeni. Az eredmény elérése elsősorban az egyéni értékelésekben ragadható meg. Mindig, mindenkit csak önmagával hasonlíthatunk össze. Minden helyzetben a pozitív elemeket emeljük ki és hangsúlyozzuk.

A tájékozódás és értékelés módszerei:

- * megfigyelés, beszélgetés, önértékelés, értékelés a szabad játékban, a tervezett és a spontán tevékenységeken keresztül
- * 5 éves kort betöltött gyermekek felmérése fejlesztő pedagógus által

A mérési módszereket az óvónők maguk döntenek el pedagógiai ismereteik tudatában, a személyiségi jogok tiszteletben tartásával.

A gyermek értékelése történhet:

- * négy szemközti,
- * csoport előtt,
- * szülő felé,
- * személyiséglapon az óvodapedagógus illetve a fejlesztő pedagógus és pszichológus részéről.

A gyermekekre vonatkozó feljegyzések dokumentumai a nevelési gyakorlatnak. Pontos feljegyzésekkel nyomon követhető a gyermek fejlődése a Fejlődési naplóban.

A feljegyzések gyakorisága:

- évente kétszer a személyiséglapokon,
- szükség esetén többször a személyiség lapok megjegyzés rovatába

d) A gyermekek fejlődésének vizsgálatát segítik:

- * fejlesztő pedagógus,
- * gyógytestnevelő,
- * logopédus,
- * gyógypedagógus,
- * gyermekorvos,
- * fogorvos,
- * védőnő,
- * pszichológus.

A fejlesztő pedagógus feladatai a dokumentálással kapcsolatban:

Intézményünk saját fejlesztő pedagógussal rendelkezik.

Óvodai szinten minden 5. évét betöltött gyermek szűrését az országosan elfogadott DIFER (Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer) teszt segítségével végzi el, kiegészítve a Brigitte Sindelar részképesség zavarokat vizsgáló teszttel.

Ellátja a részképesség zavarokkal küzdő gyerekek folyamatos fejlesztését heti egy-két alkalommal, a gyermek problémáitól függően.

A Szakszolgálat MSSST vizsgálata által kiszűrt gyerekek fejlesztését is ellátja.

Minden részképesség zavarra éves tervet készít, mely alkalmazkodik az évszakokhoz és az intézményi hagyományokhoz. (motoros, nyelvi, vizuális, akusztikus stb.). Az éves terv alapján hetekre bontott tervet készít.

A gyerekek fejlődését egyéni nyomon követési lapon dokumentálja, fejlesztési tervet készít számukra.

Fejlesztési módszerek:

- Kulcsár Mihályné Delacato módszeren alapuló mozgásterápia egyes elemeinek felhasználása, különösen a dyslexia prevenció kezelésének megsegítésére
- Porkolábné Balogh Katalin Tanulási zavarok terápiájának alkalmazása (mozgás, testséma, percepció, verbalitás területeinek fejlesztése)
- drámapedagógia módszerei a részképesség zavarainak fejlesztésére, az egész személyiség harmonikus és differenciált fejlesztése (komplex személyiségfejlesztés)
- a Mozgáskotta alkalmazása, mely kiváló komplex mozgás- és személyiségfejlesztő program.

A gyermekek fejlődésének vizsgálatát segítők az együttműködésének célja:

A gyermekek fejlettségi szintjének megállapítása, további fejlesztés.

Az egészség védelme, betegségek, fertőzések megelőzése, kezelése.

e) A Pedagógiai Program ellenőrzése és értékelése:

A gyakorlati megvalósulást folyamatosan és ciklikusan ellenőrizzük. Szükség szerint változtatunk.

Folyamatos ellenőrzés:

- * az együtt dolgozó két kollega azonnal tapasztalja a nevelési attitűdök hatását, ha kell, korrigál
- * Pedagógiai program évenkénti felülvizsgálata
- * a belső, külső ellenőrzés, önértékelés is feltáró jellegű.

Az értékelés szempontjai:

- * pedagógiai gyakorlat eredményei,

- * mennyire motivált a nevelőtestület,
- * mit mutatnak a szülők visszajelzései.

A megvalósítás és az ellenőrzés folyamatában a vezető rendszeresen beszélget az óvónőkkel, segíti munkájukat, a feltételeket biztosítja.

Összegzés:

A hatékony működési rend, a tudatos tervezés, a folyamatos, segítő ellenőrzés hozzájárul a program eredményes megvalósulásához, a gyermeki személyiség kiteljesedéséhez.